

**«Հրազդանի Էներգետիկ կազմակերպություն
(ՀրազՁԷԿ)» ԲԲԸ**

**Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ
2021թ. համար**

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն	3
Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն	6
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվություն	7
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն	8
Դրամական հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն	9
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	10

«Զեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՍՊԸ
Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0010
Վ.Սարգսյանի փ. 26/1
«Էրեբունի Պլազա» բիզնես-կենտրոն, 8-րդ հարկ
Հեռախոս + 374 (10) 595 999
Վեբ կայք www.kpmg.am

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«Հրազդանի Էներգետիկ կազմակերպություն (ՀրազՋԷԿ)» ԲԲԸ-ի բաժնետերերին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Հրազդանի Էներգետիկ կազմակերպություն (ՀրազՋԷԿ)» ԲԲԸ-ի («Ընկերություն») և վերջինիս դուստր ընկերությունների («խումբ») համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունը՝ առ 31 դեկտեմբերի 2021թ. և այդ ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվությունները, ինչպես նաև համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, որոնք ներառում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերը և այլ բացատրական տեղեկատվություն:

Մեր կարծիքով կից համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում խմբի համախմբված ֆինանսական վիճակը 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և այդ ամսաթվին ավարտված տարվա համախմբված ֆինանսական արդյունքները և համախմբված դրամական հոսքերը՝ ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն:

Կարծիքի հիմք

Մենք աուդիտն իրականացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ ներկայացված է մեր եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք խմբից՝ համաձայն Հաշվապահների Էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված Պրոֆեսիոնալ հաշվապահների Էթիկայի միջազգային կանոնագրի (ներառյալ՝ Անկախության միջազգային ստանդարտները) (ՀԷՄՍԽ կանոնագիրը) և Հայաստանի Հանրապետությունում համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի նկատմամբ կիրառելի Էթիկայի պահանջների, և կատարել ենք Էթիկային վերաբերող մեր այլ պարտականություններն այս պահանջներին և ՀԷՄՍԽ կանոնագրին համապատասխան: Մենք գտնում ենք, որ ձեռք ենք բերել բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Էական անորոշություն գործունեության անընդհատության հետ կապված

Ձեր ուշադրություն ենք հրավիրում համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից Ծանոթագրություն 2-ի (բ) կետին, որտեղ նշվում է, որ Ընկերության Էլեկտրաէներգիայի արտադրության և վաճառքի լիցենզիայի ժամկետը լրանում է 2022թ. հոկտեմբերի 14-ին:

Ինչպես նշված է Ծանոթագրություն 2-ի (բ) կետում, այս հանգամանքը վկայում է Էական անորոշության առկայության մասին, որը կարող է նշանակալի կասկածներ հարուցել անընդհատության հիմունքով գործունեությունը շարունակելու խմբի կարողության վերաբերյալ: Մեր կարծիքը չի ձևափոխվում այս հարցի հետ կապված:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՀՀՄՍ համաձայն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման, և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որն ըստ ղեկավարության անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է խմբի անընդհատ գործելու կարողության գնահատման համար՝ անհրաժեշտության դեպքում բացահայտելով անընդհատությանը վերաբերող հարցերը, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքը կիրառելու համար, եթե առկա չէ ղեկավարության՝ խումբը լուծարելու կամ գործունեությունը դադարեցնելու մտադրություն, կամ չկա դրանից խուսափելու իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձից պատասխանատու են խմբի ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններն, ամբողջությամբ վերցված, զերծ են էական խեղաթյուրումներից, անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, սակայն այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՄ-ների համապատասխան իրականացված աուդիտի ընթացքում միշտ կհայտնաբերվի էական խեղաթյուրումներ՝ վերջինիս առկայության դեպքում: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների օգտագործողների՝ այդ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՄ-ների համաձայն իրականացվող աուդիտի ողջ ընթացքում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում ենք մասնագիտական կասկածամտություն: Մենք նաև՝

- հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր այդ ռիսկերին արձագանքելու համար և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրումը չհայտնաբերելու ռիսկն ավելի մեծ է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումը չհայտնաբերելու ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի շրջանցում:
- պատկերացում ենք կազմում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգերը նախագծելու, այլ ոչ թե խմբի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- գնահատում ենք կիրառվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության տեղին լինելը և ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը:
- եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, թե արդյոք առկա է էական անորոշություն դեպքերի կամ հանգամանքները հետ կապված, որոնք կարող են նշանակալի կասկած հարուցել ԸՆԿերության անընդհատ գործելու

կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, մեզանից պահանջվում է մեր աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդ բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա դեպքերը կամ հանգամանքները կարող են հանգեցնել հմբի կողմից անընդհատության հիմունքով գործունեության իրականացման դադարեցմանը:

- գնահատում ենք համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները և գնահատում ենք, թե արդյոք համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացնում են իրենց հիմքում ընկած գործառնությունները և իրադարձություններն այնպիսի ձևով, որը թույլ է տալիս ապահովել ճշմարիտ ներկայացում:
- ձեռք ենք բերում բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ հմբի կազմի մեջ մտնող կազմակերպություններին կամ գործունեությանը վերաբերող ֆինանսական տեղեկատվության հետ կապված: Մենք պատասխանատու ենք խմբի աուդիտի ղեկավարման, վերահսկողության և իրականացման համար: Մենք շարունակում ենք ամբողջական պատասխանատվություն կրել մեր աուդիտորական եզրակացության համար:

Ի թիվս այլ հարցերի, մենք տեղեկացնում ենք կառավարման օղակներում գտնվող անձանց աուդիտի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Այս անկախ աուդիտորական եզրակացության ներկայացման հիմք հանդիսացող աուդիտի իրականացման համար պատասխանատու գործընկերն է՝

Տիգրան Գասպարյան

Ղեկավար գործընկեր, «ԲԵՅ-ՓԻ-ԷՄ-ՋԻ Արմենիա» ՍՊԸ-ի կողմից

KPMG Armenia LLC

«ԲԵՅ-ՓԻ-ԷՄ-ՋԻ Արմենիա» ՍՊԸ

21 հուլիսի 2022թ.

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.

հազ. դրամ	Ծնթգ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.
Ակտիվներ			
Հիմնական միջոցներ	13	50,498,958	42,510,034
Ոչ նյութական ակտիվներ և գույքվի	14	863,479	1,268,236
Կապակցված կողմերին տրված փոխառություններ	15	8,031	584,843
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	12	370,704	336,032
Ներդրում ասոցիացված ընկերությունում		-	269,326
Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվների համար		703,002	327,166
Ոչ ընթացիկ ակտիվներ		52,444,174	45,295,637
Պաշարներ		646,159	644,036
Կապակցված կողմերին տրված փոխառություններ	15	10,535,432	10,852,183
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	16	5,767,690	7,702,692
Վաճառքի համար պահվող ակտիվներ		4,224	-
Ընթացիկ հարկային ակտիվներ		135,142	187,780
Բանկային ավանդներ	17	1,872,667	1,224,417
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	18	1,846,691	611,407
Ընթացիկ ակտիվներ		20,808,005	21,222,515
Ընդամենը ակտիվներ		73,252,179	66,518,152
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ		7,814,628	7,814,628
Կապիտալի բաշխում		(7,453,986)	(7,042,751)
Վերագնահատումից արժեքի աճ		9,983,619	10,122,757
Այլ պահուստներ		612,027	710,965
Զբաղիված շահույթ		20,995,844	14,266,550
Ընկերության սեփականատերերին վերագրելի սեփական կապիտալ		31,952,132	25,872,149
Զհսկող բաժնեմասեր		445,492	48,570
Ընդամենը սեփական կապիտալ	19	32,397,624	25,920,719
Պարտավորություններ			
Վարկեր և փոխառություններ	21	19,239,412	4,192,652
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	12	1,144,127	933,006
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		20,383,539	5,125,658
Վարկեր և փոխառություններ	21	9,692,519	27,267,181
Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր	25	16,144	250,648
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	22	10,620,572	7,924,807
Ընթացիկ հարկային պարտավորություններ		141,781	29,139
Ընթացիկ պարտավորություններ		20,471,016	35,471,775
Ընդամենը պարտավորություններ		40,854,555	40,597,433
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		73,252,179	66,518,152

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվություն 2021թ. համար

հազ. դրամ	Ծնթգ.	2021թ.	2020թ.
հազ. դրամ	6	60,496,518	29,153,720
Հասույթ	7	(55,062,043)	(24,507,627)
Վաճառքի ինքնարժեք		5,434,475	4,646,093
Համախառն շահույթ		-	2,928,514
Չեղյով ձեռքբերում	8	541,666	472,497
Այլ եկամուտ	9	(1,989,327)	(1,957,784)
Վարչական ծախսեր	10	(840,449)	(259,761)
Այլ ծախսեր		3,146,365	5,829,559
Գործառնական գործունեության արդյունքներ	11	5,572,689	1,039,600
Ֆինանսական եկամուտ	11	(1,626,785)	(6,145,433)
Չուտ ֆինանսական եկամուտ/(ծախս)		3,945,904	(5,105,833)
Շահույթ նախքան շահութահարկով հարկումը		7,092,269	723,726
Շահութահարկի գծով (ծախս)/օգուտ	12	(432,942)	951,418
Շահույթ տարվա համար		6,659,327	1,675,144
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք			
Հոլվածներ, որոնք երբեք չեն վերադասակարգվի որպես շահույթ կամ վնաս			
Հիմնական միջոցների վերագնահատում	13	-	11,007,665
Համապատասխան շահութահարկ	12	-	(1,981,380)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք տարվա համար՝ առանց շահութահարկի		-	9,026,285
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք տարվա համար		6,659,327	10,701,429
Շահույթ վերագրելի՝			
Ընկերության սեփականատերերին		6,649,644	1,675,139
Չհսկող բաժնեմասերին		9,683	5
		6,659,327	1,675,144
Ընդամենը ֆինանսական արդյունք վերագրելի՝			
Ընկերության սեփականատերերին		6,649,644	10,701,424
Չհսկող բաժնեմասերին		9,683	5
		6,659,327	10,701,429

Այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են ղեկավարության կողմից 2022թ. հուլիսի 21-ին և ստորագրվել են վերջինիս անունից:

Ստորև ստորագրողը՝

Գլխավոր տնօրեն

«ՀրազԶԷԿ»

«ՀրազԶԷԿ»

«ՀրազԶԷԿ»

«ՀրազԶԷԿ»

«ՀրազԶԷԿ»

«ՀրազԶԷԿ»

«ՀրազԶԷԿ»

«ՀրազԶԷԿ»

«ՀրազԶԷԿ»

«ՀրազԶԷԿ»

«ՀրազԶԷԿ»

«ՀրազԶԷԿ»

Համետ Սահակյան

Գլխավոր հաշվապահ

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն 2021թ. համար

	Ընկերության սեփականատերերին վերագրելի							Ընդամենը սեփական կապիտալ
	Բաժնետի- րական կապիտալ	Կապիտալի բաշխում	Այլ պահուստներ	Հիմնական միջոցների վերագնահատումից արժեքի աճ	Չբաշխված շահույթ	Ընդամենը	Չհսկող բաժնեմասեր	
հազ. դրամ								
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2020թ.	7,814,628	(1,756,663)	-	1,096,472	13,302,376	20,456,813	49,192	20,506,005
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք								
Շահույթ տարվա համար	-	-	-	-	1,675,139	1,675,139	5	1,675,144
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք								
Հիմնական միջոցների իրացված վերագնահատման պահուստ	-	-	-	9,026,285	-	9,026,285	-	9,026,285
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	9,026,285	1,675,139	10,701,424	5	10,701,429
Գործառնություններ Ընկերության սեփականատերերի հետ								
Հայտարարված շահաբաժիններ	-	-	-	-	-	-	(627)	(627)
Այլ բաշխումներ	-	(5,286,088)	-	-	-	(5,286,088)	-	(5,286,088)
Տեղափոխում չբաշխված շահույթից այլ պահուստներ	-	-	710,965	-	(710,965)	-	-	-
Ընդամենը գործառնություններ Ընկերության սեփականատերերի հետ	-	(5,286,088)	710,965	-	(710,965)	(5,286,088)	(627)	(5,286,715)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	7,814,628	(7,042,751)	710,965	10,122,757	14,266,550	25,872,149	48,570	25,920,719
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2021թ.	7,814,628	(7,042,751)	710,965	10,122,757	14,266,550	25,872,149	48,570	25,920,719
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք								
Շահույթ տարվա համար	-	-	-	-	6,649,644	6,649,644	9,683	6,659,327
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք								
Հիմնական միջոցների իրացված վերագնահատման պահուստ	-	-	-	(139,138)	139,138	-	-	-
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	(139,138)	6,788,782	6,649,644	9,683	6,659,327
Գործառնություններ Ընկերության սեփականատերերի հետ								
Չհսկող բաժնեմասով դուստր ընկերության ձեռքբերում	-	-	-	-	-	-	387,239	387,239
Տեղափոխում չբաշխված շահույթից այլ պահուստներ	-	-	59,488	-	(59,488)	-	-	-
Էմիսիոն վնաս	-	-	(158,426)	-	-	(158,426)	-	(158,426)
Այլ բաշխումներ	-	(411,235)	-	-	-	(411,235)	-	(411,235)
Ընդամենը գործառնություններ Ընկերության սեփականատերերի հետ	-	(411,235)	(98,938)	-	(59,488)	(569,661)	387,239	(182,422)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	7,814,628	(7,453,986)	612,027	9,983,619	20,995,844	31,952,132	445,492	32,397,624

Դրամական հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն 2021թ. համար

հազ. դրամ	2021թ.	2020թ.
Դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից		
Շահույթ տարվա համար	6,659,327	1,675,144
Ճշգրտումներ հետևյալ հոդվածների գծով.		
Չեղյով ձեռքբերում	-	(2,928,514)
Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկումից կորուստ	-	61,519
Ոչ նյութական ակտիվների դուրսգրում	224,042	
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	2,255,413	2,027,393
Վնաս/(օգուտ) հիմնական միջոցների օտարումից	49,995	(1,493)
Վնաս բաժնետոմսերի օտարումից	36,694	-
Այլ ոչ դրամական (եկամուտ)/ծախսեր	47,148	(66,144)
Եկամուտ երաշխավորություններից	(331,044)	(218,526)
Չուտ ֆինանսական եկամուտ	(3,945,904)	5,105,833
Շահութահարկի գծով (օգուտ)/ծախս	432,942	(951,418)
Փոփոխություններ հետևյալ հոդվածներում.		
Պաշարներ	13,228	(110,845)
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	2,021,268	(3,118,229)
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	(2,124,355)	3,861,200
Դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից՝ նախքան շահութահարկի և տոկոսների վճարումը	5,338,754	5,335,920
Վճարված շահութահարկ	(332,360)	(794,224)
Վճարված տոկոսներ	(1,287,867)	(1,428,864)
Գործառնական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ	3,718,527	3,112,832
Դրամական հոսքեր ներդրումային գործունեությունից		
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում	(4,402,452)	(1,383,383)
Ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	(6,544)	(27,954)
Դուստր ընկերությունների ձեռքբերում՝ առանց ստացված դրամական միջոցների	(303,643)	367,207
Բանկային ավանդների տեղաբաշխում	(683,426)	(3,722,509)
Մուտքեր բանկային ավանդներից	844,283	3,922,826
Տրամադրված փոխառություններ	(865,682)	(1,250,854)
Տրամադրված փոխառությունների մարում	1,048,841	1,412,075
Ստացված տոկոսներ	120,451	48,091
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ	(4,248,172)	(634,501)
Դրամական հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից		
Մուտքեր վարկերից և փոխառություններից	5,981,017	26,202,486
Վարկերի և փոխառությունների մարում	(4,087,890)	(24,476,188)
Կապիտալի բաշխում	-	(4,273,015)
Չհսկող բաժնեմաս տիրապետողներին վճարված շահաբաժիններ	-	(627)
Բաժնետոմսերի արժեքի վճարում	(104,000)	-
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված/ ֆինանսավորման գործունեության համար (օգտագործված) զուտ դրամական միջոցներ	1,789,127	(2,547,344)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ/(նվազում)	1,259,482	(69,013)
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները առ 1 հունվարի	611,407	461,903
Արտարժույթի փոխարժեքի տատանումների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(24,198)	218,517
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները առ 31 դեկտեմբերի	1,846,691	611,407

2021թ. համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ծանոթագրություն	Էջ	Ծանոթագրություն	Էջ
1. Հաշվետու ընկերություն	11	16. Առևտրական և այլ դերիտորական պարտքեր	25
2. Հաշվապահական հաշվառման հիմունքներ	11	17. Բանկային ավանդներ	25
3. Փունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ	12	18. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	26
4. Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում	12	19. Կապիտալ և պահուստներ	26
5. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի փոփոխություններ	13	20. Կապիտալի կառավարում	27
6. Հասույթ	13	21. Վարկեր և փոխառություններ	27
7. Վաճառքի ինքնարժեք	15	22. Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	29
8. Այլ եկամուտ	15	23. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում	30
9. Վարչական ծախսեր	15	24. Դուստր ընկերություններ	36
10. Այլ ծախսեր	16	25. Հանձնառություններ	36
11. Զուտ ֆինանսական եկամուտ/(ծախս)	16	26. Պայմանական դեպքեր	37
12. Ծախսերի հարկ	16	27. Դուստր ընկերության ձեռքբերում	38
13. Հիմնական միջոցներ	19	28. Կապակցված կողմեր	41
14. Ոչ նյութական ակտիվներ և գույքի	23	29. Չափման հիմունքներ	42
15. Կապակցված կողմերին տրված փոխառություններ	24	30. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր	43
		31. Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ	56

1. Հաշվետու ընկերություն

(ա) Կազմակերպչական կառուցվածքը և հիմնական գործունեությունը

«Հրազդանի Էներգետիկ կազմակերպություն (ՀրազԶԷԿ)» ԲԲԸ-ն («Ընկերություն») և վերջինիս դուստր ընկերությունները («Խումբ») իրենցից ներկայացնում են բաց և փակ բաժնետիրական ընկերություններ՝ Հայաստանի Հանրապետության Զաղաքացիական օրենսգրքի սահմանման համաձայն:

Ընկերությունը հիմնադրվել է 2004թ. սեպտեմբերի 1-ին՝ Ռուսաստանի Դաշնության Դաշնային գույքի կառավարման դաշնային գործակալության թիվ 291-ռ որոշման համաձայն:

Խմբի հիմնական գործունեությունն Էլեկտրաէներգիայի արտադրությունն է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գտնվող կայաններում: Արտադրված Էլեկտրաէներգիան վաճառվում է «Հայաստանի Էլեկտրական ցանցեր» ՓԲԸ-ին:

Խմբի միակ սեփականատերն է «Տաշիր Կապիտալ» ՓԲԸ-ն: Խմբի վերջնական հսկող անձն է պրն. Սամվել Կարապետյանը:

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների մանրամասները ներկայացված են Ծանոթագրություն 28-ում:

Ընկերության իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, ք. Հրազդան, Գործարանային փ. 1:

(ա) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Խումբն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանում: Հետևաբար, Խմբի գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկան, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշներ: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակում են զարգանալ, սակայն կարող են ունենալ տարբեր մեկնաբանություններ և ենթակա են հաճախակի փոփոխությունների, ինչը, այլ իրավական և ֆինանսական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ է ստեղծում Հայաստանում գործող կազմակերպությունների համար: COVID-19 համավարակն ավելի է մեծացրել գործարար միջավայրում գործունեություն իրականացնելու պայմանների հետ կապված անորոշությունը:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Խմբի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

2. Հաշվապահական հաշվառման հիմունքներ

(ա) Համապատասխանության հավաստում

Այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) պահանջների համաձայն:

(բ) Անընդհատություն

Ընկերության Էլեկտրաէներգիայի արտադրության և վաճառքի լիցենզիայի ժամկետը լրանում է 2022թ. հոկտեմբերի 14-ին: Արդյունքում առկա է էական անորոշություն այն դեպքերի և հանգամանքների հետ կապված, որոնք կարող են նշանակալի կասկածներ հարուցել անընդհատության հիմունքով գործունեությունը շարունակելու Ընկերության կարողության վերաբերյալ և, հետևաբար, այն կարող է հնարավորություն չունենալ իրացնել ակտիվները և կատարել պարտավորությունները բնականոն գործունեության ընթացքում:

Ընկերության ղեկավարությունը ներկայումս բանակցություններ է վարում Հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի (ՀԾԿՀ) և ՀՀ կառավարության հետ Ընկերության լիցենզիայի ժամկետը երկարաձգելու համար: 2022թ. հունիսի 29-ին ՀԾԿՀ-ի որոշման նախագծի համաձայն՝ Ընկերությանը հատկացվելու է լրացուցիչ արտադրական հզորություն մինչև 2023թ. փետրվարի վերջը: Որոշումը ներկայումս գտնվում է հաստատման փուլում:

Հաշվի առնելով Էլեկտրաէներգիայի արտադրության կառուցվածքը և պահանջարկը Հայաստանում՝ Ընկերության ղեկավարությունն ակնկալում է, որ լիցենզիայի ժամկետը կերկարաձգվի ևս երեք տարով՝ հաշվետու ամսաթվից:

Համապատասխանաբար, Ընկերության ղեկավարությունը գտնում է, որ անընդհատության հիմունքով գործունեությունը շարունակելու ենթադրության կիրառումը տեղին է:

3. Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը ՀՀ դրամն է («դրամ»), որը Խմբի ֆունկցիոնալ արժույթն է և այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթը: Ֆինանսական ամբողջ տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ կատարվում են այլ նշումներ:

4. Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար ղեկավարությունից պահանջվում է կատարել դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամուտների և ծախսերի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Տեղեկատվությունը հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ժամանակ կատարված հիմնական դատողությունների վերաբերյալ, որոնք նշանակալի ազդեցություն ունեն համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա, և այն ենթադրությունների և գնահատման անորոշության վերաբերյալ, որոնց դեպքում առկա է նշանակալի ռիսկ, որ դրանք հաջորդ ֆինանսական տարում կարող են հանգեցնել էական ճշգրտումների, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում.

- Ծանոթագրություն 13 – հիմնական միջոցներ,
- Ծանոթագրություն 23(բ)(ii) – տրամադրված փոխառություններից ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի չափում,
- Ծանոթագրություն 19 – կապիտալ և պահուստներ,
- Ծանոթագրություն 27 – դուստր ընկերության ձեռքբերում:

Իրական արժեքի չափում

Խմբի հաշվապահական հաշվառման մի շարք դրույթներ և բացահայտումներ պահանջում են ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի չափում:

Ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափելիս Խումբը հնարավորության սահմաններում օգտագործում է դիտելի շուկայական տվյալները: Իրական արժեքները դասակարգվում են ըստ իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների՝ հիմք ընդունելով գնահատման մեթոդներում օգտագործված ելակետային տվյալները, ինչպես ներկայացված է ստորև:

- *1-ին մակարդակ.* նույնական ակտիվների կամ պարտավորությունների համար գործող շուկայում գնանշված գները (չճշգրտվող):
- *2-րդ մակարդակ.* 1-ին մակարդակում ներառված գնանշված գներից տարբեր ելակետային տվյալները, որոնք ակտիվի կամ պարտավորության համար դիտելի են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ), կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գներից ստացվող):

- 3-րդ մակարդակ. ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտելի շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտելի ելակետային տվյալներ):

Եթե ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափելու համար օգտագործված ելակետային տվյալները կարող են դասակարգվել իրական արժեքի հիերարխիայի տարբեր մակարդակներում, ապա իրական արժեքի չափումն որպես մեկ ամբողջություն դասակարգվում է իրական արժեքի հիերարխիայի այն նույն մակարդակում, որտեղ դասակարգվում են ամենացածր մակարդակի տվյալները, որոնք նշանակալի են ամբողջ չափման համար:

Իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների միջև տեղափոխումներն Խումբը ճանաչում է այն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում, որի ընթացքում տեղի է ունեցել փոփոխությունը:

Իրական արժեքի չափման ժամանակ կատարված ենթադրությունների վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 23-ի (ա) կետում՝ իրական արժեքի հետ կապված:

5. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի փոփոխություններ

Գործող ստանդարտների մի շարք փոփոխություններ ուժի մեջ են մտել 2021թ. հունվարի 1-ից, սակայն այդ փոփոխությունները նշանակալի ազդեցություն չունեն Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

6. Հասույթ

(ա) Հասույթի ուղղություններ

Խումբը հասույթը հիմնականում ստանում է իր հաճախորդներին էլեկտրաէներգիայի և հզորության վաճառքից:

հազ. դրամ	2021թ.	2020թ.
Հասույթ հաճախորդների հետ պայմանագրերից	60,496,518	29,153,720
Ընդամենը հասույթ	60,496,518	29,153,720

(բ) Հաճախորդների պայմանագրերից հասույթի մանրամասնեցում

Ստորև բերվող աղյուսակում հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթը ներկայացված է ըստ ծառայությունների հիմնական տեսակների և հասույթի ճանաչման ժամկետների:

Գեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

հազ. դրամ	2021թ.	2020թ.
Ծառայությունների հիմնական տեսակներ		
Էլեկտրաէներգիայի վաճառք	53,063,876	26,838,584
Հզորության վաճառք	7,251,661	2,164,411
Էլեկտրաէներգիայի փոխանցման և այլ ծառայություններ	180,981	150,725
	60,496,518	29,153,720
Հասույթի ճանաչման ժամկետներ		
Ժամանակի ընթացքում փոխանցված ծառայություններ	60,496,518	29,153,720
Հասույթ հաճախորդների հետ պայմանագրերից	60,496,518	29,153,720

(գ) Կատարման պարտականություններ և հասույթի ճանաչման քաղաքականություն

Հասույթը չափվում է հաճախորդի հետ պայմանագրում սահմանված հատուցման հիման վրա: Ընկերությունը ճանաչում է հասույթը, երբ հաճախորդին է փոխանցում ապրանքի կամ ծառայության նկատմամբ հսկողությունը:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդների հետ պայմանագրերի կատարման պարտականությունների բնույթի և կատարման ժամկետների, այդ թվում՝ վճարման նշանակալի պայմանների և հասույթի ճանաչման համապատասխան քաղաքականության վերաբերյալ:

Ծառայության տեսակը	Կատարման պարտականությունների բնույթը և կատարման ժամկետները, ներառյալ վճարման նշանակալի պայմանները	Հասույթի ճանաչման քաղաքականություն ՖՀՄՄ 15 համաձայն
Էլեկտրաէներգիայի վաճառք	Էլեկտրաէներգիայի վաճառքի պայմանագրից ստացվող հասույթը ճանաչվում է հաճախորդին էլեկտրաէներգիան մատակարարելուց հետո: Հաշիվները մատակարարված էլեկտրաէներգիայի համար դուրս են գրվում ամսական կտրվածքով և սովորաբար ենթակա են վճարման 30 օրվա ընթացքում:	Հաճախորդները միաժամանակ ստանում և սպառում են էլեկտրաէներգիայի մատակարարման օգուտները՝ էլեկտրաէներգիայի մատակարարմանը զուգահեռ, և Խումբը ծառայության նկատմամբ հսկողությունը փոխանցում է ժամանակի ընթացքում, այդ իսկ պատճառով, կատարման պարտականությունը կատարում է և հասույթը ճանաչում է ժամանակի ընթացքում: Փոփոխուն հատուցումը, որն իրենից ներկայացնում է սպառված էլեկտրաէներգիայի քանակության և գործող սակագների արտադրյալը, որոշվում է յուրաքանչյուր օրացուցային ամսվա վերջում վերցված հաշվիչների ցուցմունքների հիման վրա:
Արտադրական հզորության վաճառք	Այս պայմանագրերի շրջանակում Խումբը միշտ պատրաստ է հանձն առնել հաճախորդին անհրաժեշտության դեպքում էլեկտրաէներգիա մատակարարելու պարտականություն: Հաշիվները դուրս են գրվում ամսական կտրվածքով և սովորաբար ենթակա են վճարման 30 օրվա ընթացքում:	Հասույթը ճանաչվում է ժամանակի ընթացքում՝ ծառայությունների մատուցմանը զուգահեռ՝ հիմք ընդունելով անցած ժամանակահատվածը:
Էլեկտրաէներգիայի փոխանցման ծառայություն	Այս պայմանագրերով Խումբն էլեկտրաէներգիա է փոխանցում իր միակ հաճախորդի բաժանորդներին և/կամ իր հաճախորդի այլ ցանցային կայաններին: Հաշիվները դուրս են գրվում ամսական կտրվածքով և սովորաբար ենթակա են վճարման 30 օրվա ընթացքում:	Հաճախորդները միաժամանակ ստանում և սպառում են էլեկտրաէներգիայի մատակարարման օգուտները՝ էլեկտրաէներգիայի մատակարարմանը զուգահեռ, և Խումբը ծառայության նկատմամբ հսկողությունը փոխանցում է ժամանակի ընթացքում, այդ իսկ պատճառով, կատարման պարտականությունը կատարում է և հասույթը ճանաչում է ժամանակի ընթացքում: Փոփոխուն հատուցումը, որն իրենից ներկայացնում է սպառված էլեկտրաէներգիայի քանակության և գործող սակագների արտադրյալը, որոշվում է յուրաքանչյուր օրացուցային ամսվա վերջում վերցված հաշվիչների ցուցմունքների հիման վրա:

7. Վաճառքի ինքնարժեք

հազ. դրամ	2021թ.	2020թ.
Գազի գծով ծախսեր	49,091,194	19,507,456
Աշխատավարձ	2,213,740	2,076,494
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	2,207,912	1,993,370
Ստացված ծառայություններ	690,966	225,556
Էլեկտրաէներգիա գծով ծախսեր	425,259	366,246
Անվտանգության ծառայության գծով ծախսեր	160,752	160,752
Այլ	272,220	177,753
	55,062,043	24,507,627

8. Այլ եկամուտ

հազ. դրամ	2021թ.	2020թ.
Եկամուտ երաշխավորություններից	331,044	218,526
Այլ գործառնական եկամուտ	210,622	253,971
	541,666	472,497

9. Վարչական ծախսեր

հազ. դրամ	2021թ.	2020թ.
Աշխատավարձ	1,122,402	1,214,026
Անվտանգության ծառայություն	172,320	152,571
Մասնագիտական ծառայություններ	143,951	113,777
Բանկային և ապահովագրական ծառայությունների գծով ծախսեր	121,331	198,636
Վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	106,322	26,074
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	44,636	30,421
Հարկեր	35,516	69,298
Այլ վարչական ծախսեր	242,849	152,981
	1,989,327	1,957,784

10. Այլ ծախսեր

հազ. դրամ	2021թ.	2020թ.
Դուրս գրված ոչ նյութական ակտիվներ	224,041	-
Կրած տույժեր և տուգանքներ	220,190	24,557
Նվիրատվություններ	51,708	40,653
Պարտադիր վճարներ	45,982	29,494
Այլ ծախսեր	298,528	165,057
	840,449	259,761

11. Զուտ ֆինանսական եկամուտ/(ծախս)

հազ. դրամ	2021թ.	2020թ.
Ճահույթում կամ վնասում ճանաչված		
Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ	1,342,916	1,039,600
Զուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից	4,229,773	-
Ֆինանսական եկամուտ	5,572,689	1,039,600
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ – տոկոսային ծախս	(1,626,785)	(1,516,634)
Զուտ կորուստ փոխարժեքային տարբերություններից	-	(4,571,665)
Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկումից կորուստ	-	(57,134)
Տոկոսային ծախս	(1,626,785)	(6,145,433)
Ճահույթում կամ վնասում ճանաչված զուտ ֆինանսական եկամուտ/(ծախս)	3,945,904	(5,105,833)

12. Ճահութահարկ

(ա) Ճահույթում կամ վնասում ճանաչված գումարներ

Խումբը շահութահարկը վճարում է հայկական ընկերությունների համար կիրառելի շահութահարկի 18% դրույքաչափով (2020թ-ին՝ 18%):

հազ. դրամ	2021թ.	2020թ.
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս		
Ընթացիկ տարի	(324,954)	(400,116)
Հետաձգված հարկի գծով օգուտ		
Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	(154,766)	49,976
Ճանաչված նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների փոփոխություն (հետաձգված հարկային ակտիվների արժեքի նվազեցման կամ հակադարձման հետևանքով)	46,778	1,301,558
Ընդամենը օգուտ/(ծախս) շահութահարկի գծով	(432,942)	951,418

Հարկի արդյունավետ դրույքաչափի համադրում

	2021թ. հազ. դրամ	%	2020թ. հազ. դրամ	%
Ծահույթ նախքան շահութահարկով հարկումը	7,092,269		723,726	
Ծահութահարկ՝ հաշվարկված Խմբի համար կիրառելի հարկի դրույքաչափով	(1,276,608)	(18.0)	(130,271)	(18.0)
Ճանաչված նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների փոփոխություն (հետաձգված հարկային ակտիվների արժեքի նվազեցման կամ հակադարձման հետևանքով)	46,778	0.7	1,301,558	179.8
Հարկի պակաս ներկայացված գումար նախորդ տարիներում	-	-	11,783	1.6
Զհարկվող եկամուտ/(չնվազեցվող ծախսեր)	796,888	11.2	(231,652)	(32.0)
	(432,942)	(6.1)	951,418	131.5

(բ) Ծանաչված հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

Ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլելու նպատակով որոշված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակներով օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերություններն առաջացնում են զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություններ 2021թ. և 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Գործող հարկային օրենսդրության համաձայն՝ նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունները մարման ժամկետ չունեն:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները վերագրելի են հետևյալ հոդվածներին՝

հազ. դրամ	Ակտիվներ		Պարտավորություններ		Զուտ	
	2021թ.	2020թ.	2021թ.	2020թ.	2021թ.	2020թ.
Հիմնական միջոցներ	-	-	(665,315)	(250,507)	(665,315)	(250,507)
Հաջորդ ժամանակաշրջան փոխանցված հարկային վնաս	149,798	79,676	-	-	149,798	79,676
Պաշարներ	31,909	30,791	-	-	31,909	30,791
Ներդրում ասոցիացված ընկերությունում	-	-	-	(16,084)	-	(16,084)
Տրամադրված փոխառություններ	115,880	162,912	-	-	115,880	162,912
Ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	(91,123)	(168,978)	(91,123)	(168,978)
Առևտրական դեբիտորական պարտքեր	44,645	-	-	(2,132)	44,645	(2,132)
Պահուստներ	25,566	17,282	-	-	25,566	17,282
Վարկեր և փոխառություններ	-	-	(387,689)	(495,305)	(387,689)	(495,305)
Բանկային ավանդներ	-	254	-	-	-	254
Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր	2,906	45,117	-	-	2,906	45,117
	370,704	336,032	(1,144,127)	(933,006)	(773,423)	(596,974)

(գ) Ժամանակավոր տարբերությունների փոփոխությունները տարվա ընթացքում

հազ. դրամ	1 հունվարի 2021թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	Ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված	Ձեռքբերված	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Հիմնական միջոցներ	(250,507)	(319,750)	-	-	(95,059)	(665,316)
Հաջորդ ժամանակաշրջան փոխանցված հարկային վնաս	79,676	70,121	-	-	-	149,798
Պաշարներ	30,791	1,118	-	-	-	31,909
Ներդրում ասոցիացված ընկերությունում	(16,084)	16,084	-	-	-	-
Տրամադրված						
փոխառություններ	162,982	(66,247)	-	19,146	-	115,880
Ոչ նյութական ակտիվներ	(169,048)	77,925	-	-	-	(91,123)
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	37,800	6,845	-	-	-	44,645
Կրեդիտորական պարտքեր	24,128	1,438	-	-	-	25,566
Վարկեր և փոխառություններ	(495,305)	117,541	-	14,855	(24,780)	(387,689)
Բանկային ավանդներ	254	(254)	-	-	-	-
Տրամադրված ֆինանսական երաշխավորություններ	45,116	(59,587)	-	17,377	-	2,906
Չուտ հետաձգված շահութահարկ	(550,197)	(154,766)	-	51,378	(119,839)	(773,423)
Դուրսգրումներ	(46,777)	46,778	-	-	-	-
Հետաձգված շահութահարկ	(596,974)	(107,988)	-	51,378	(119,839)	(773,423)

հազ. դրամ	1 հունվարի 2020թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	Ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված	Ձեռքբերված	31 դեկտեմբերի 2020թ.
Հիմնական միջոցներ	812,608	17,513	(1,981,380)	-	900,752	(250,507)
Հաջորդ ժամանակաշրջան փոխանցված հարկային վնաս	-	79,676	-	-	-	79,676
Պաշարներ	30,791	-	-	-	-	30,791
Ներդրում ասոցիացված ընկերությունում	(16,084)	-	-	-	-	(16,084)
Տրամադրված						
փոխառություններ	126,258	(77,135)	-	113,631	-	162,982
Ոչ նյութական ակտիվներ	(203,061)	33,733	-	-	280	(169,048)
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	39,932	-	-	-	(2,132)	37,800
Կրեդիտորական պարտքեր	9,106	(17,661)	-	-	32,683	24,128
Վարկեր և փոխառություններ	-	53,577	-	-	(548,882)	(495,305)
Բանկային ավանդներ	140	114	-	-	-	254
Տրամադրված ֆինանսական երաշխավորություններ	13,226	(39,335)	-	71,225	-	45,116
Չուտ հետաձգված շահութահարկ	812,916	50,482	(1,981,380)	184,856	382,701	(550,197)
Դուրսգրումներ	(1,348,335)	49,237	1,252,321	-	-	(46,777)
Հետաձգված շահութահարկ	(535,419)	99,719	(729,059)	184,856	382,701	(596,974)

13. Հիմնական միջոցներ

հազ. դրամ	Հոդա- տարածք և շենքեր	Ծինություններ և մեխանիզմներ	Մեքենաներ և սարքավորումներ	Անավարտ շինարար- ություն	Ընդամենը
Վերագնահատված արժեք					
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2020թ.	1,822,241	2,701,822	4,355,225	32,011	8,911,299
Ձեռքբերում բիզնեսի միավորման միջոցով	16,089,302	10,234,208	56,823	198,583	26,578,916
Ավելացումներ	-	488,555	186,274	394,102	1,068,931
Տեղափոխումներ	95,970	214,136	-	(310,106)	-
Վերագնահատում	4,653,295	1,804,524	4,556,887	(7,041)	11,007,665
Կուտակված մաշվածության բացառում	(1,131,807)	(803,974)	(2,352,754)	-	(4,288,535)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	21,529,001	14,639,271	6,802,455	307,549	43,278,276
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2021թ.	21,529,001	14,639,271	6,802,455	307,549	43,278,276
Ավելացումներ	2,628,884	-	1,645,620	5,014,740	9,289,244
Ձեռքբերում բիզնեսի միավորման միջոցով	74,273	60,444	679,558	-	814,275
Օտարումներ	(50,672)	(507)	(7,407)	400	(58,186)
Տեղափոխումներ	50,214	-	4,532,974	(4,583,188)	-
Վաճառքի համար պահվող ակտիվների վերադասակարգում	-	-	(6,872)	-	(6,872)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	24,231,700	14,699,208	13,646,328	739,501	53,316,737
Մաշվածություն					
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2020թ.	674,796	344,087	2,198,368	-	3,217,251
Տարվա մաշվածություն	541,095	747,250	551,181	-	1,839,526
Կուտակված մաշվածության բացառում	(1,131,807)	(803,974)	(2,352,754)	-	(4,288,535)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	84,084	287,363	396,795	-	768,242
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2021թ.	84,084	287,363	396,795	-	768,242
Տարվա մաշվածություն	531,545	79,124	1,456,685	-	2,067,354
Օտարումներ	(15,735)	(2)	(2,081)	-	(17,818)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	599,894	366,485	1,851,399	-	2,817,778
Հաշվեկշռային արժեք					
Առ 1 հունվարի 2020թ.	1,147,445	2,357,735	2,156,857	32,011	5,694,048
Առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	21,444,917	14,351,908	6,405,660	307,549	42,510,034
Առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	23,631,806	14,332,723	11,794,928	739,501	50,498,958

(ա) Մաշվածության գումար

2,207,912 հազար դրամ (2020թ-ին՝ 1,993,370 հազար դրամ) գումարով մաշվածության ծախսը նախաձեռնվել է վաճառքի ինքնարժեքի կազմում, իսկ 44,636 հազար դրամ (2020թ-ին՝ 69,298 հազար դրամ) գումարով մաշվածության ծախսը՝ վարչական ծախսերի կազմում: Մնացած ծախսերը նախաձեռնվել են այլ ծախսերի կազմում:

(բ) «ՀրազԶԷԿ» ԲԲԸ-ի (Ընկերություն) հիմնական միջոցների վերագնահատում

Տարվա ընթացքում ղեկավարությունը հանձնարարել է «ԷՆ Էնդ Էմ Ֆայնենշլ Քոնսալթինգ» ՓԲԸ-ին իրականացնել հիմնական միջոցների անկախ գնահատում 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Գնահատման արդյունքներով հիմնական միջոցների իրական արժեքը կազմել է 10,059,030 հազար դրամ, որը դասվել է իրական արժեքի հիերարխիայի 3-րդ մակարդակին՝ հիմք ընդունելով գնահատման մեթոդով օգտագործված ելակետային տվյալները (տես Ծանոթագրություն 4):

Հիմնական միջոցների արժեքը որոշվել է հիմք ընդունելով՝

- մնացորդային արժեքը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ, որը շենքի և հողատարածքի համար որոշվել էր շուկայական գների հիման վրա, իսկ հիմնական միջոցների համար՝ մնացորդային լիկվիդացման արժեքի հիման վրա,
- կայանի աշխատանքային ժամանակաշրջանի ընթացքում ակնկալվող դրամական հոսքերի ներկա արժեքը:

Իրականացվել է դրամական հոսքերի ստուգում ակնկալվող գործառնական ժամանակաշրջանի և ապամոնտաժման և վաճառքի ակնկալվող ժամանակաշրջանի համար:

Դրամական հոսքերի ստուգման ընթացքում կիրառվել են հետևյալ հիմնական ենթադրությունները.

- Դրամական հոսքերը կանխատեսվել են նախկին փորձի, գործառնական գործունեության փաստացի արդյունքների, Ընկերության արտադրական ծրագրի և կանոնակարգող մարմնի կողմից 2021 գործառնական տարվա համար հաստատված տվյալների հիման վրա:
- Կանխատեսման ժամանակաշրջանը տևում է մինչև 2022թ. հոկտեմբերը: Ընկերությունը գործում է մնացորդային հիմունքով, երբ Հայաստանի Հանրապետությունում առկա է էլեկտրաէներգիայի չբավարարված պահանջարկ: ՀՀ էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարության համաձայն՝ Ընկերության կողմից արտադրված էլեկտրաէներգիան պահանջարկ կունենա մինչև 2022թ. հոկտեմբերը:
- Արտադրված էլեկտրաէներգիայի ընդհանուր ծավալը կանխատեսվել է 1,090 հազար ԿՎտժ 2021թ. համար և 280 հազար ԿՎտժ՝ 2022թ. համար: 2021թ. տվյալն իրենցից ներկայացնում է կանոնակարգող մարմնի կողմից հաստատված արտադրական ծրագրի տվյալը:
- Պատվիրված հզորության ընդհանուր ծավալը կանխատեսվել է 7,600 ՄՎտ 2021թ. համար և 2,400 ՄՎտ՝ 2022թ. համար: 2021թ. տվյալն իրենցից ներկայացնում է կանոնակարգող մարմնի կողմից հաստատված արտադրական ծրագրի տվյալը:
- Կիրառվել է գեղջման դրույք 11.57%-ի չափով: Չեղջման դրույքը որոշվել է հիմք ընդունելով տվյալ ոլորտի համար կապիտալի միջին կշռված արժեքի միջինը:

Մնացորդային լիկվիդացման արժեքը հաշվարկելիս կիրառվել են հետևյալ հիմնական ենթադրությունները.

- Մնացորդային արժեքը որոշվել է շուկայում գերակայող մետաղի գների հիման վրա:
- Մետաղի քանակը որոշվել է տեխնիկական մասնագետների կողմից գնահատված միավորների տեխնիկական բնութագրերի հիման վրա:

Խմբի ղեկավարությունը գտնում է, որ եթե «ՀրազԶԷԿ» ԲԲԸ-ի լիցենզիայի ժամկետի երկարաձգումը մեկ տարով նշանակալի ազդեցություն չի ունենա հիմնական միջոցների իրական արժեքի վրա, քանի որ լիցենզիայի ժամկետի երկարաձգման արդյունքում ստացվող լրացուցիչ շահույթը կհաշվանցվի պղնձի ջարդոնի արժեքի նվազման հետ:

(զ) «Միջազգային Էներգետիկ կորպորացիա» ՓԲԸ-ի (Կազմակերպություն) հիմնական միջոցների վերագնահատում

Ղեկավարությունը հանձնարարել է «Էյ Էնդ Էմ Ֆայնենշլ Քոնսալթինգ» ՓԲԸ-ին իրականացնել «Միջազգային Էներգետիկ կորպորացիա» ՓԲԸ-ի հիմնական միջոցների անկախ գնահատում 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Գնահատման արդյունքներով հիմնական միջոցների արժեքը կազմել է 28,641,069 հազար դրամ, որը դասվել է իրական արժեքի հիերարխիայի 3-րդ մակարդակին՝ հիմք ընդունելով գնահատման մեթոդով օգտագործված ելակետային տվյալները (տես Ծանոթագրություն 4):

Կազմակերպության հիմնական միջոցների մեծամասնությունը մասնագիտացված բնույթ ունի և հազվադեպ է վաճառվում բաց շուկայում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ դա չի հանդիսանում բիզնեսի շարունակելիության մաս: Բացառությամբ փոխադրամիջոցների և որոշ հողատարածքների և շենքերի, որոնք վերագնահատվել են վերջերս շուկայում տեղի ունեցած գործառնությունների տվյալների կամ դիտարկվող շուկայական ելակետային տվյալների (օրինակ՝ համադրելի ապրանքների շուկայական գները) հիման վրա, նմանատիպ հիմնական միջոցների շուկան ակտիվ չէ Հայաստանի Հանրապետությունում և չի ապահովում համադրելի հիմնական միջոցների վաճառքի բավարար ծավալ՝ իրական արժեքը գնահատելիս շուկայական մոտեցումն օգտագործելու համար:

Ուստի, հիմնական միջոցների իրական արժեքը որոշվել էր օգտագործելով գեղջված դրամական հոսքերի մոտեցումը: Այս մեթոդը հաշվի է առնում Կազմակերպության ազատ դրամական հոսքերը ձեռնարկության արժեքը գնահատելու և պահանջվող ճշգրտումները կատարելու համար (այսինքն՝ զուտ շրջանառու կապիտալի և այլ գործառնական երկարաժամկետ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը), որպեսզի դուրս բերվի հիմնական միջոցների արժեքը:

Դրամական հոսքերի ստուգման ընթացքում կիրառվել են հետևյալ հիմնական ենթադրությունները.

- Դրամական հոսքերը կանխատեսվել են նախկին փորձի, գործառնական գործունեության փաստացի արդյունքների և Կազմակերպության քսանչորսամյա գործարար ծրագրի հիման վրա: Գործարար ծրագրի ժամկետը որոշվել է հիմք ընդունելով ՀԾԿՀ-ի կողմից հրապարակված սակագների ձևավորման մեթոդաբանությունը՝ համաձայն որի Կազմակերպության կողմից կատարած ներդրումները կհատուցվեն միջինը 25 տարում:
- Դրամական հոսքերի կանխատեսումներում ներառված վաճառքի ակնկալվող ծավալները գնահատվել են ՀԾԿՀ կողմից հրապարակված սակագների ձևավորման մեթոդաբանության համաձայն:
- Հասույթը և ծախսերը ճշգրտվել են գնաճի համապատասխան դրույքների մասով:
- Կիրառվել է գեղջման դրույք 10.57%-ի չափով: Չեղջման դրույքը որոշվել է հիմք ընդունելով տվյալ ոլորտի համար կապիտալի միջին կշռված արժեքի միջինը, որը հիմնված է պարտքի օգտագործման 39.05% հնարավոր միջակայքի վրա՝ 8% շուկայական տոկոսադրույքով:
- Վերջնական արժեքը որոշվել է քսանչորսամյա ժամանակաշրջանի ավարտի դրությամբ: Հիմնական միջոցների վերջնական արժեքը որոշելիս կիրառվել է վերջնական դրույք 0%-ի չափով:

Եթե գեղջման դրույքն ավելանա 1%-ով, ապա ապագա դրամական հոսքերի գնահատված գեղջված գումարը կկազմի 27,628,779 հազար դրամ:

(դ) «Էրիկ» ՓՀԷԿ ՍՊԸ-ի (Կազմակերպություն) հիմնական միջոցների վերագնահատում

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության հիմնական միջոցների իրական արժեքը գրանահատվել է կիրառելով գեղջված դրամական հոսքերի մեթոդը և կազմել է 814,275 հազար դրամ, որը դասվել է իրական արժեքի հիերարխիայի 3-րդ մակարդակին՝ հիմք ընդունելով գնահատման մեթոդով օգտագործված ելակետային տվյալները (տես Ծանոթագրություն 4):

Կազմակերպության հիմնական միջոցների մեծամասնությունը մասնագիտացված բնույթ ունի և հազվադեպ է վաճառվում բաց շուկայում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ դա չի հանդիսանում բիզնեսի շարունակելիության մաս: Բացառությամբ փոխադրամիջոցների և որոշ հողատարածքների և շենքերի, որոնք վերագնահատվել են վերջերս շուկայում տեղի ունեցած գործառնությունների տվյալների կամ դիտարկվող շուկայական ելակետային տվյալների (օրինակ՝ համադրելի ապրանքների շուկայական գները) հիման վրա, նմանատիպ հիմնական միջոցների շուկան ակտիվ չէ Հայաստանի

Հանրապետությունում և չի ապահովում համադրելի հիմնական միջոցների վաճառքի բավարար ծավալ՝ իրական արժեքը գնահատելիս շուկայական մոտեցումն օգտագործելու համար:

Ուստի, հիմնական միջոցների իրական արժեքը որոշվել էր օգտագործելով զեղչված դրամական հոսքերի մոտեցումը: Այս մեթոդը հաշվի է առնում Կազմակերպության ազատ դրամական հոսքերը ձեռնարկության արժեքը գնահատելու և պահանջվող ճշգրտումները կատարելու համար (այսինքն՝ զուտ շրջանառու կապիտալի և այլ գործառնական երկարաժամկետ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը), որպեսզի դուրս բերվի հիմնական միջոցների արժեքը:

Դրամական հոսքերի ստուգման ընթացքում կիրառվել են հետևյալ հիմնական ենթադրությունները.

- Դրամական հոսքերի կանխատեսումներն իրականացվել են նախկին փորձի, գործառնական գործունեության փաստացի արդյունքների և Կազմակերպության հնգամյա գործարար ծրագրի հիման վրա:
- Դրամական հոսքերի կանխատեսումներում ներառված ակնկալվող վաճառքի ծավալները գնահատվել են ՀԾԿ կողմից հրապարակված սակագների ձևավորման մեթոդաբանության համաձայն:
- Հասույթը և ծախսերը ճշգրտվել են գնաճի համապատասխան դրույքների մասով:
- Կիրառվել է նախքան հարկումը 11.5% զեղչման դրույք: Չեղչման դրույքը որոշվել է հիմք ընդունելով տվյալ ոլորտի համար կապիտալի միջին կշռված արժեքի միջինը:
- Վերջնական արժեքը որոշվել է հնգամյա ժամանակաշրջանի ավարտի դրությամբ: Հիմնական միջոցների վերջնական արժեքը որոշելիս կիրառվել է վերջնական դրույք 1.9%-ի չափով:
- Եթե զեղչման դրույքն ավելանա 1%-ով, ապա «Էներգո Ինվեստ Հոլդինգ» ՓԲԸ-ի բաժնետոմսի գնահատված իրական արժեքը կկազմի 2,637 դրամ:

14. Ոչ նյութական ակտիվներ և գույքվիլ

հազ. դրամ	Գույքվիլ	Լիցենզիա	Մշակման ծախսումներ	Այլ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք					
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2020թ.	90,019	1,686,597	179,609	9,994	1,966,219
Ավելացումներ	-	-	56,095	69	56,164
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	90,019	1,686,597	235,704	10,063	2,022,383
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2021թ.	90,019	1,686,597	235,704	10,063	2,022,383
Ավելացումներ	-	-	-	7,700	7,700
Օտարումներ/դուրսգրումներ	-	-	(224,042)	(559)	(224,601)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	90,019	1,686,597	11,662	17,204	1,805,482
Ամորտիզացիա					
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2020թ.	-	562,159	-	3,910	566,069
Տարվա ամորտիզացիա	-	187,400	-	1,796	189,196
Օտարումներ	-	-	-	(1,118)	(1,118)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	-	749,559	-	4,588	754,147
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2021թ.	-	749,559	-	4,588	754,147
Տարվա ամորտիզացիա	-	187,400	-	1,015	188,415
Օտարումներ	-	-	-	(559)	(559)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	-	936,959	-	5,044	942,003
Հաշվեկշռային արժեք					
Առ 1 հունվարի 2020թ.	90,019	1,124,438	179,609	6,084	1,400,150
Առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	90,019	937,038	235,704	5,475	1,268,236
Առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	90,019	749,638	11,662	12,160	863,479

(ա) Լիցենզիա

Լիցենզիան Խմբի կողմից ձեռք է բերվել «Ձորագետ Հիդրո» ՍՊԸ-ն ձեռք բերելու միջոցով: Լիցենզիան ունի օգտակար ծառայության սահմանափակ ժամկետ և չափվում է սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և կուտակված արժեզրկումից կորուստները:

(բ) Մշակման ծախսումներ

224,042 հազար դրամ գումարով մշակման ծախսումները դուրս են գրվել 2021թ-ին, քանի որ ղեկավարությունն այլևս մտադիր չէ շարունակել նախագիծը:

15. Կապակցված կողմերին տրված փոխառություններ

հազ. դրամ	2021թ.	2020թ.
Ոչ ընթացիկ		
Կապակցված կողմերին տրված փոխառություններ	8,031	584,843
Ընթացիկ		
Կապակցված կողմերին տրված փոխառություններ	10,535,432	10,852,183

(ա) Պայմանները և մարման ժամանակացույցը

Ստորև ներկայացված են փոխառությունների համար գործող պայմանները:

հազ. դրամ	Արժույթ	Արդյունավետ տոկոսադր.	Մարման տարի	2021թ.		2020թ.	
				Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք	Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք
Կապակցված կողմերին տրված գրավով չապահովված փոխառություններ	ԱՄՆ դոլար	8.0%	2022	7,511,769	7,163,912	7,950,065	7,614,796
Կապակցված կողմերին տրված գրավով չապահովված փոխառություններ	ՀՀ դրամ	11.0%	2022	3,242,743	2,957,456	2,983,472	2,730,990
Կապակցված կողմերին տրված գրավով չապահովված փոխառություններ	ԱՄՆ դոլար	7.0%	2022	415,402	411,439	429,520	425,350
Կապակցված կողմերին տրված գրավով չապահովված փոխառություններ	ՀՀ դրամ	11.0%	2023	-	-	296,782	210,459
Կապակցված կողմերին տրված գրավով չապահովված փոխառություններ	ՀՀ դրամ	11.0%	2024	-	-	280,000	194,325
Կապակցված կողմերին տրված գրավով չապահովված փոխառություններ	ՀՀ դրամ	11.0%	2025	3,404	2,377	-	-
Կապակցված կողմերին տրված գրավով չապահովված փոխառություններ	ՀՀ դրամ	11.0%	2025	-	-	132,000	117,330
Կապակցված կողմերին տրված գրավով չապահովված փոխառություններ	ՀՀ դրամ	11.0%	2026	13,920	8,279	16,800	8,393
Կապակցված կողմերին տրված գրավով չապահովված փոխառություններ	ՀՀ դրամ	11.0%	2027	-	-	300,000	135,384
				11,187,238	10,543,463	12,388,639	11,437,026

Կապակցված կողմերին տրված գրավով ապահովված փոխառությունների համար ապահովություն են ծառայում ֆինանսական երաշխավորությունները:

Պարտքային և արժույթային ռիսկերին Խմբի ենթարկվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը և տրամադրված փոխառությունների գծով արժեզրկումից կորուստները ներկայացված են Ծանոթագրություն 23-ում:

16. Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր

հազ. դրամ	2021թ.	2020թ.
Հանախորդների հետ պայմանագրերի գծով առևտրական դեբիտորական պարտքեր	4,339,626	6,382,218
Այլ առևտրական դեբիտորական պարտքեր	1,034,683	9,126
Ստացվելիք ԱԱՀ	64,782	180,163
Այլ դեբիտորական պարտքեր	328,599	1,131,185
Ընդամենը առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	5,767,690	7,702,692

Պարտքային և արժույթային ռիսկերին Խմբի ենթարկվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը և առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերի գծով արժեզրկումից կորուստները ներկայացված են Ծանոթագրություն 23-ում:

17. Բանկային ավանդներ

Ստորև ներկայացված են բանկային ավանդների համար գործող պայմանները:

հազ. դրամ	Արժույթ	Անվանակ. տոկոսադր.	Մարման տարի	2021թ.		2020թ.	
				Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք	Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք
Բանկային ավանդ	ՀՀ դրամ	8.50%	2021	-	-	306,131	305,731
Բանկային ավանդ	ՀՀ դրամ	8.25%	2021	-	-	404,148	403,748
Բանկային ավանդ	ԱՄՆ դոլար	3.00%	2021	-	-	157,713	157,713
Բանկային ավանդ	ՀՀ դրամ	5.95%	2021	-	-	101,190	100,990
Բանկային ավանդ	ԱՄՆ դոլար	2.20%	2021	-	-	104,977	104,775
Բանկային ավանդ	ՀՀ դրամ	6.75%	2021	-	-	151,660	151,460
Բանկային ավանդ	ՀՀ դրամ	9.75%	2022	102,324	102,250	-	-
Բանկային ավանդ	ՀՀ դրամ	8.00%	2022	100,986	100,951	-	-
Բանկային ավանդ	ՀՀ դրամ	10.25%	2022	358,186	358,067	-	-
Բանկային ավանդ	ՀՀ դրամ	7.95%	2022	101,590	101,507	-	-
Բանկային ավանդ	ԱՄՆ դոլար	2.65%	2022	144,805	144,532	-	-
Բանկային ավանդ	ԱՄՆ դոլար	3.75%	2022	98,563	98,483	-	-
Բանկային ավանդ	ԱՄՆ դոլար	3.25%	2022	240,820	240,802	-	-
Բանկային ավանդ	ՀՀ դրամ	9.00%	2022	271,931	271,211	-	-
Բանկային ավանդ	ՀՀ դրամ	3.50%	2022	454,864	454,864	-	-
				1,874,069	1,872,667	1,225,819	1,224,417

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների հետ կապված պարտքային ռիսկին Խմբի ենթարկվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 23-ում:

18. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

հազ. դրամ	2021թ.	2020թ.
Միասնական հարկային հաշվի մնացորդ	1,228,793	-
Բանկային հաշիվների մնացորդներ	617,181	583,575
Դրամական միջոցները դրամարկղում	717	27,832
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	1,846,691	611,407

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների հետ կապված պարտքային ռիսկին Խմբի ենթարկվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 23-ում:

19. Կապիտալ և պահուստներ

(ա) Բաժնետիրական կապիտալ և կապիտալի բաշխումներ

<i>Բաժնետոմսերի քանակը, եթե այլ տեղեկատվություն չի նշված չէ</i>	Սովորական բաժնետոմսեր	
	2021թ.	2020թ.
Հունվարի 1-ի դրությամբ թողարկված	1,597,430	1,597,430
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ թողարկված, ամբողջովին վճարված	1,597,430	1,597,430
Հայտարարված բաժնետոմսեր – անվանական արժեք	4,892 դրամ	4,892 դրամ

(բ) Սովորական բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերը հավասար իրավունքներ ունեն Ընկերության մնացորդային ակտիվների նկատմամբ:

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները և քվեարկել Ընկերության ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս՝ մեկ ձայն սկզբունքով:

(գ) Շահաբաժիններ

Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն՝ Ընկերության և վերջինիս դրուստոր կազմակերպությունների բաշխման ենթակա պահուստները սահմանափակվում են ՖՀՄՄ համաձայն պատրաստված Ընկերության և վերջինիս դրուստոր կազմակերպությունների ֆինանսական հաշվետվություններում գրանցված համապատասխան չբաշխված շահույթի մնացորդով:

2021թ-ին և 2020թ-ին բաժնետերերին շահաբաժիններ չեն առաջարկվել և չեն վճարվել:

(դ) Կապիտալի բաշխում

Կապիտալի բաշխումները և կապիտալում ներդրումները վերաբերում են հետևյալին.

- 1,616,915 հազար դրամ գումարով կապիտալի բաշխում կապակցված կողմերին տրված փոխառությունները սկզբնապես իրական արժեքով ճանաչելու արդյունքում,
- 139,748 հազար դրամ գումարով կապիտալի բաշխում կապակցված կողմերի կողմից ստացված բանկային վարկերի համար տրամադրված երաշխավորությունները սկզբնապես իրական արժեքով ճանաչելու արդյունքում,
- 4,273,015 հազար դրամ գումարով կապիտալի բաշխում կապակցված կողմ հանդիսացող բանկի և Ընկերության միջև ցեսիայի պայմանագիր կնքելու արդյունքում, համաձայն որի կապակցված կողմ հանդիսացող բանկի կողմից տարեկան 5.5% տոկոսադրույքով տրամադրված «Այլ Յունեթվորքս» ՍՊԸ-ի վարկը փոխանցվել էր Ընկերությանը 2020թ-ին,

- 688,604 հազար դրամ գումարով կապիտալի բաշխում կապակցված կողմերին տրված փոխառությունները սկզբնապես իրական արժեքով ճանաչելու արդյունքում 2020թ-ին,
- 324,469 հազար դրամ գումարով կապիտալի բաշխում կապակցված կողմերի կողմից ստացված բանկային վարկերի համար տրամադրված երաշխավորությունները սկզբնապես իրական արժեքով ճանաչելու արդյունքում 2020թ-ին,
- 612,444 հազար դրամ գումարով կապիտալի բաշխում կապակցված կողմերի կողմից ստացված բանկային վարկերի համար տրամադրված երաշխավորությունները սկզբնապես իրական արժեքով ճանաչելու արդյունքում 2021թ-ին,
- 79,163 հազար դրամ գումարով կապիտալի բաշխում կապակցված կողմերի կողմից ստացված բանկային վարկերի համար տրամադրված երաշխավորությունները սկզբնապես իրական արժեքով ճանաչելու արդյունքում 2021թ-ին,
- 124,119 հազար դրամ գումարով կապիտալի բաշխում կապակցված կողմից դուստր ընկերությունը ձեռք բերելու արդյունքում 2021թ-ին (Ծանոթագրություն 27 (i)),
- 404,491 հազար դրամ գումարով ներդրում կապիտալում «Կամսար» ՍՊԸ-ում հսկող բաժնեմաս ձեռք բերելու արդյունքում ակտիվներ ձեռք բերելու հետ կապված, որը չի հանդիսանում բիզնես ՓՀՄՍ 3-ի համաձայն (Ծանոթագրություն 27 (ii)):

(ե) Վերագնահատումից արժեքի աճ

Վերագնահատումից արժեքի աճը վերաբերում է հիմնական միջոցների վերագնահատմանը:

20. Կապիտալի կառավարում

Խումբը չունի կապիտալի կառավարման ձևակերպված քաղաքականություն, սակայն ղեկավարությունը ձգտում է ապահովել կապիտալի բավարար բազա՝ Խմբի գործառնական և ռազմավարական պահանջները բավարարելու և շուկայի մասնակիցների վստահությունը պահպանելու համար: Դա իրագործվում է դրամական միջոցների արդյունավետ կառավարման, Խմբի հասույթի և շահույթի վերահսկման, գործառնական գործունեությունից ստացվող դրամական միջոցների հոսքերի միջոցով հիմնականում ֆինանսավորվող երկարաժամկետ ներդրումային ծրագրերի միջոցով: Ձեռնարկելով այս քայլերը՝ Խումբը նպատակ ունի կայունացնել հասույթի աճը:

Տարվա ընթացքում կապիտալի կառավարման Խմբի մոտեցումը չի փոփոխվել:

Խմբի կապիտալի նկատմամբ կիրառելի չեն արտաքին մարմինների պահանջներ:

21. Վարկեր և փոխառություններ

Այս ծանոթագրությունում ներկայացված է տեղեկատվություն Խմբի տոկոսակիր վարկերի պայմանագրային պայմանների վերաբերյալ: Տոկոսադրույքի, արժույթային և իրացվելիության ռիսկերին Խմբի ենթարկվածության վերաբերյալ առավել մանրամասն տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 23-ում:

հազ. դրամ	2021թ.	2020թ.
<i>Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ</i>		
Գրավով չապահովված վարկ	15,707,849	4,187,203
Գրավով ապահովված բանկային վարկ	3,531,563	5,449
	19,239,412	4,192,652
<i>Ընթացիկ պարտավորություններ</i>		
Գրավով ապահովված բանկային վարկ	9,308,624	26,754,981
Գրավով չապահովված վարկ	383,895	512,200
	9,692,519	27,267,181

(ա) Պայմանները և մարման ժամանակացույցը

Ստորև ներկայացված են վարկերի համար գործող պայմանները:

հազ. դրամ	Արժույթ	Արդյունավետ տոկոսադր.	Մարման տարի	2020թ.		2020թ.	
				Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք	Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք
Գրավով ապահովված բանկային վարկ	ԱՄՆ դոլար	5.75%	2023	289,491	289,491	315,081	315,081
Գրավով ապահովված բանկային վարկ	Եվրո	5.50%	2022	1,970,615	1,970,615	2,443,393	2,443,393
Գրավով ապահովված բանկային վարկ	Եվրո	6.50%	2022	1,366,422	1,366,422	2,087,920	2,087,920
Գրավով ապահովված բանկային վարկ	ԱՄՆ դոլար	6.50%	2022	3,366,367	3,366,366	-	-
Գրավով չապահովված այլ փոխառություններ	Եվրո	10.70%	2023	4,612	4,612	5,450	5,450
Գրավով չապահովված այլ փոխառություններ	ՀՀ դրամ	10.70%	2023	160,140	141,518	-	-
Գրավով չապահովված այլ փոխառություններ	ՀՀ դրամ	10.70%	2024	21,760	16,600	-	-
Գրավով չապահովված այլ փոխառություններ	ՀՀ դրամ	10.70%	2025	32,060	22,898	-	-
Գրավով ապահովված բանկային վարկ	Եվրո	Euribor + 3%	2025	16,566,868	16,581,057	21,963,796	21,963,796
Գրավով ապահովված բանկային վարկ	ԱՄՆ դոլար	BBR+ 1.75%*	2024	1,442,317	1,442,521	-	-
Գրավով չապահովված վարկ ՀՀ կառավարությունից	Եվրո	0.75%	2041	5,850,687	3,729,831	7,315,594	4,644,193
				31,071,339	28,931,931	34,131,234	31,459,833

* BBR-ն իրենից ներկայացնում է «Էյ-Էս-Բի-Սի Բանկ Հայաստան»-ի կողմից սահմանված բազային տոկոսադրույքը: Այս դրույքաչափը կարող է փոփոխվել, եթե շուկայական հետզնման տոկոսադրույքը տարեկան փոփոխվի 2%-ից ավել:

(բ) Պարտավորությունների փոփոխությունների և ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի համադրում

հազ. դրամ	Պարտավորություններ Վարկեր	
	Ծնթգ.	և փոխառություններ
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2021թ.		31,459,833
Փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված		
Մուտքեր վարկերից և փոխառություններից		5,981,017
Վարկերի և փոխառությունների մարում		(4,087,889)
Ընդամենը փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված		1,893,128
Դուստր կազմակերպության նկատմամբ հսկողություն ձեռք բերելու հետևանքով առաջացող փոփոխություններ		234,660
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքներ		(4,858,750)
Այլ փոփոխություններ		
Պարտավորությունների հետ կապված		
Տոկոսային ծախս	11	1,626,785
Վճարված տոկոսներ		(1,248,008)
Այլ փոփոխություններ		(175,717)
Ընդամենը պարտավորությունների հետ կապված այլ փոփոխություններ		203,060
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.		28,931,931

հազ. դրամ		Պարտավորություններ
	Ծնթգ.	Վարկեր և փոխառություններ
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2020թ.		289,226
Փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված		
Մուտքեր վարկերից և փոխառություններից		26,202,485
Վարկերի և փոխառությունների մարում		(24,495,481)
Ընդամենը փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված		1,707,004
Դուստր կազմակերպության նկատմամբ հսկողություն ձեռք բերելու հետևանքով առաջացող փոփոխություններ		23,924,308
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքներ		5,451,525
Այլ փոփոխություններ		
<i>Պարտավորությունների հետ կապված</i>		
Տոկոսային ծախս	11	1,516,634
Վճարված տոկոսներ		(1,428,864)
Ընդամենը պարտավորությունների հետ կապված այլ փոփոխություններ		87,770
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.		31,459,833

22. Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր

հազ. դրամ	2021թ.	2020թ.
Հիմնական միջոցների համար վճարվելիք գումարներ	5,885,883	974,459
Սպառված գազի համար վճարվելիք գումարներ	3,143,896	5,600,632
Այլ	827,574	995,012
Աշխատակիցներին վճարվելիք գումարներ	482,160	205,690
Վճարվելիք այլ հարկեր	281,059	149,014
Ընդամենը առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	10,620,572	7,924,807

Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքերի հետ կապված արժույթային և իրացվելիության ռիսկերին Խմբի ենթարկվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 23-ում:

23. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում

(ա) Իրական արժեք

Ղեկավարության գնահատմամբ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքներն էականորեն չեն տարբերվում վերջիններիս հաշվեկշռային արժեքներից:

(բ) Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում

Ֆինանսական գործիքներն օգտագործելիս Խումբը ենթարկվում է հետևյալ ռիսկերին.

- պարտքային ռիսկ (տես Ծանոթագրություն 23 (բ) (ii)),
- իրացվելիության ռիսկ (տես Ծանոթագրություն 23 (բ) (iii)),
- շուկայական ռիսկ (տես Ծանոթագրություն 23 (բ) (iv)):

(i) Ռիսկերի կառավարման հիմունքներ

Ղեկավարությունը պատասխանատու է Խմբի ռիսկերի կառավարման համակարգի կազմակերպման և հսկողության համար:

Խմբի ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել և վերլուծել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Խումբը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և հսկողության մեխանիզմներ, ինչպես նաև հսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը սահմանված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների և Խմբի գործունեության փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով: Դասընթացների և կառավարման ստանդարտների և ընթացակարգերի միջոցով Խումբը նպատակ ունի ստեղծել հսկողության կանոնակարգված և գործող համակարգ, որտեղ բոլոր աշխատակիցները հստակ պատկերացում ունեն իրենց դերերի և պարտականությունների մասին:

(ii) Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկը ֆինանսական կորուստ կրելու ռիսկն է, երբ հաճախորդը կամ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմը չի կատարում իր պայմանագրային պարտականությունները: Պարտքային ռիսկն առաջանում է հիմնականում հաճախորդներից ստացվելիք դեբիտորական պարտքերի և տրված փոխառությունների հետ կապված:

Ֆինանսական ակտիվների և տրամադրված ֆինանսական երաշխավորությունների հաշվեկշռային արժեքը ներկայացնում է առավելագույն ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին:

Ֆինանսական ակտիվների գծով ճանաչված արժեքը կումից կորուստը ներկայացվել է ֆինանսական ծախսերի կազմում: Ծախսերում կամ վնասում տրամադրված ֆինանսական երաշխավորությունների գծով արժեքը կումից կորուստ չի ճանաչվել, քանի որ սկզբնապես ճանաչված ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի և ճանաչված կուտակային եկամտի տարբերությունը գերազանցում էր ժամանակաշրջանի հաշվարկված ակնկալվող պարտքային կորուստները:

Առևտրական դեբիտորական պարտքեր

Պարտքային ռիսկին Խմբի ենթարկվածությունը հիմնականում կախված է յուրաքանչյուր պատվիրատուի բնութագրերից: Այնուամենայնիվ, ղեկավարությունը դիտարկում է նաև այն գործոնները, որոնք կարող են ազդեցություն ունենալ Խմբի պատվիրատուների բազայի վրա, այդ թվում՝ այն ոլորտին և երկրին բնորոշ պարտազանցման տեղի ունենալու ռիսկը, որտեղ իրենց գործունեությունն են իրականացնում պատվիրատուները:

Խմբի գրեթե ամբողջ հասույթը և առևտրական դեբիտորական պարտքերը վերագրելի են կապակցված կողմ հանդիսացող մեկ պատվիրատուի հետ իրականացվող վաճառքի գործարքներին, որը գրանցված է և գործում է Հայաստանում: Պատվիրատուն ունի Ba2 արտաքին պարտքային վարկանիշ՝ ըստ «Moody's» վարկանիշային գործակալության կողմից հրապարակված տվյալների և ներկայումս դասված է 1-ին փուլ:

Խումբը չի պահանջում գրավ առևտրական և այլ պարտքերի համար:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատում հաճախորդների համար

Խումբը պարտքային ռիսկին ենթարկվող յուրաքանչյուր գործիքին տալիս է պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակ տարբեր տվյալների հիման վրա, որոնք օգտագործվում են վնաս կրելու ռիսկը կանխատեսելու համար (ներառելով, սակայն չսահմանափակվելով հետևյալով՝ արտաքին վարկանիշներ, աուդիտի ենթարկված ֆինանսական հաշվետվություններ, կառավարչական հաշվետվություններ, դրամական հոսքերի կանխատեսումներ և մամուլում առկա տեղեկատվություն պատվիրատուի վերաբերյալ), և կիրառելով պարտքային որակի վերաբերյալ փորձագետների դատողությունները: Պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակները սահմանվում են որակական և քանակական գործոնների հիման վրա, որոնք վկայում են պարտագանգման տեղի ունենալու ռիսկի մասին և համընկնում են «Moody's Investor Services» վարկանիշային գործակալության արտաքին պարտքային վարկանիշների սահմանումների հետ:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ և բանկային ավանդներ

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբն ուներ 1,846,691 հազար դրամ գումարով դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ և 1,872,667 հազար դրամ գումարով ավանդներ (2020թ-ին՝ համապատասխանաբար 611,407 հազար դրամ և 1,224,417 հազար դրամ), որոնք իրենցից ներկայացնում են առավելագույն ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին այս ակտիվների հետ կապված: 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները պահվում են «Moody's Investor Services» վարկանիշային գործակալության Ba3 վարկանիշով բանկերում:

Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների և ավանդների գծով արժեզրկումը չափվել է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստների հիմունքով և արտացոլում է ռիսկին ենթարկվող գործիքների կարճ ժամկետները: Խումբը գտնում է, որ դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների և ավանդների բոլոր մնացորդները դասվում են 1-ին փուլ: Խմբի գնահատմամբ ընթացի հաշիվների գծով արժեզրկումից կորուստ չի ճանաչվում հիմնականում դրանց կարճաժամկետ բնույթի պատճառով:

Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների և ավանդների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները գնահատելու համար Խումբը կիրառում է առևտրական դերիտորական պարտքերի համար օգտագործվող մոտեցմանը նմանատիպ մոտեցում:

Տրամադրված ֆինանսական երաշխավորություններ

Խումբը չի գտնում, որ այլ կողմերի պարտավորությունների կատարումը երաշխավորելու համար իր կողմից կնքված ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերը հանդիսանում են ապահովագրության պայմանագրեր և հաշվառում է այդ պայմանագրերը ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն: Խմբի քաղաքականության համաձայն՝ ֆինանսական երաշխավորությունները տրամադրվում են միայն կապակցված կողմերի պարտավորությունների համար: 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբը տրամադրել է երաշխավորություններ որոշ բանկերի՝ երեք կապակցված կողմերին տրված վարկերի հետ կապված (Ծանոթագրություն 25):

Ֆինանսական երաշխավորությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները գնահատելու համար Խումբը կիրառում է առևտրական դերիտորական պարտքերի համար օգտագործվող մոտեցմանը նմանատիպ մոտեցում:

Տրամադրված փոխառություններ

Տրված փոխառությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները գնահատելու համար Խումբը կիրառում է առևտրական դերիտորական պարտքերի համար օգտագործվող մոտեցմանը նմանատիպ մոտեցում:

Խմբի քաղաքականության համաձայն՝ փոխառությունները տրամադրվում են կապակցված կողմերին:

Խումբը չի ակնկալում էական վնասներ կապակցված կողմերին տրված փոխառություններից, քանի որ ֆինանսական երաշխավորություն տրամադրված կապակցված կողմի ֆինանսական վիճակը կայուն է:

Տրամադրված փոխառությունները տրամադրվել են արտաքին վարկանիշ չունեցող կազմակերպություններին: Ղեկավարության գնահատմամբ վարկանիշը մոտավորապես համապատասխանում է «Moody's»-ի վարկանիշային համակարգի Ba3-B1 վարկանիշին:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն 2021թ. և 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պարտքային ռիսկին ենթարկվածության և տրամադրված փոխառությունների և ավանդների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների վերաբերյալ:

	Համախառն մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	Կորստի պահուստը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	Համախառն մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	Կորստի պահուստը առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.
Կապակցված կողմերին տրված փոխառություններ	10,564,130	(20,667)	11,457,693	(20,667)
Առևտրական և այլ դերիտորական պարտքեր	5,778,071	(10,381)	7,713,123	(10,431)
Ավանդներ	1,874,069	(1,402)	1,225,819	(1,402)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	1,846,691	-	611,407	-
	20,062,961	(32,450)	21,008,042	(32,500)

(iii) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Խումբը կունենա դժվարություններ ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված իր պարտականությունները կատարելիս, որոնք մարվելու են դրամական միջոցներ կամ այլ ֆինանսական ակտիվ տրամադրելով: Իրացվելիության ռիսկի կառավարման հարցում Խմբի մոտեցումն է ապահովել, որքանով հնարավոր է, բավարար իրացվելիություն սովորական և արտասովոր պայմաններում պարտավորությունները սահմանված ժամկետներում կատարելու համար՝ առանց անընդունելի կորուստներ կրելու կամ Խմբի համբավը վտանգելու:

Որպես կանոն Խումբն ապահովում է ցախահանջ դրամական միջոցների այնպիսի չափի առկայություն, որը բավարար կլինի ակնկալվող գործառնական ծախսերը 60 օրվա ընթացքում ծածկելու համար՝ ներառյալ ֆինանսական պարտականությունների սպասարկման ծախսերը: Այս պարագայում հաշվի չի առնվում առանձնահատուկ հանգամանքների հնարավոր ազդեցությունը, որոնք հնարավոր չէ ողջամտներն կանխատեսել, օրինակ՝ բնական աղետները:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների պայմանագրով մնացած մարման ժամկետները հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Ներկայացված են համախառն և չգեղջված գումարները, որոնք ներառում են գնահատված տոկոսների վճարումները:

31 դեկտեմբերի 2021թ.

հազ. դրամ Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	Պայմանագրային դրամական հոսքեր							
	Հաշվեկշռ. արժեք	Ընդամենը	Ցպահանջ	Մինչև 2 ամիս	2-12 ամիս	1-2 տարի	2-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի
Վարկեր և փոխառություններ*	28,931,931	26,741,639	3,338,444	3,394,327	3,173,325	2,973,702	13,861,840	-
Առևտրական կրեդիտորական պարտքեր	9,857,353	9,857,353	-	9,857,353	-	-	-	-
Տրամադրված ֆինանսական երաշխավորություններ	5,100,534	5,100,534	-	2,387,484	2,713,050	-	-	-
	43,889,818	41,699,526	3,338,444	15,639,164	5,886,375	2,973,702	13,861,840	-

* Ցպահանջ դրամական հոսքերը ներկայացվում են ըստ պայմանագրով սկզբնապես նախատեսված ժամանակացույցի, այնուամենայնիվ, Խումբը խախտել է վարկային պայմանագրի ֆինանսական սահմանափակումը, որի արդյունքում վարկառուն իրավունք է ստացել պահանջել վարկի վաղաժամ մարում: Մանրամասները ներկայացված են Ծանոթագրություն 21-ի (ա) կետում:

31 դեկտեմբերի 2020թ.

հազ. դրամ Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	Պայմանագրային դրամական հոսքեր							
	Հաշվեկշռ. արժեք	Ընդամենը	Ցպահանջ	Մինչև 2 ամիս	2-12 ամիս	1-2 տարի	2-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի
Վարկեր և փոխառություններ*	31,459,833	36,973,447	-	101,841	8,006,626	2,689,231	20,600,599	5,575,150
Առևտրական կրեդիտորական պարտքեր	7,570,103	7,570,103	-	7,570,103	-	-	-	-
Տրամադրված ֆինանսական երաշխավորություններ	36,362,932	18,181,466	-	4,167,215	14,014,251	-	-	-
	75,392,868	62,725,016	-	11,839,159	22,020,877	2,689,231	20,600,599	5,575,150

Չի ակնկալվում, որ ժամկետայնության վերլուծությունում ներառված դրամական միջոցների հոսքերը կարող են առաջանալ շատ ավելի վաղ ժամկետներում կամ նշանակալիորեն տարբեր գումարների չափով:

2021թ. և 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ խախտվել են դուստր ընկերության բանկային վարկի պայմանագրի սահմանափակումները, ինչը իրավունք է տալիս բանկին վաղաժամ պահանջել մայր գումարի և տոկոսների մարումը:

Այնուամենայնիվ, դեկավարությունը չի ակնկալում, որ բանկը կպահանջի վարկի վաղաժամ մարումը: Բացի այդ, ֆինանսական գործունեության կայուն արդյունքներ ունեցող մեկ այլ կապակցված կողմ երաշխավորել է բանկին վարկերի մարումը:

Երաշխավորության պայմանագրի համաձայն՝ երաշխավորողն անդամնալիորեն և անվերապահորեն՝

- երաշխավորում են բանկի նկատմամբ վարկային պայմանագրով ստանձնած բոլոր պարտականությունների ժամանակին կատարումը երաշխավորողի կամ փոխառուի կողմից,
- հանձն են առնում, որ եթե փոխառուն չվճարի որևէ գումար պայմանագրով սահմանված ժամկետում կամ դրա հետ կապված, երաշխավորողն անմիջապես ըստ պահանջի կվճարի այդ գումարն այնպես, ինչպես կաներ, եթե նա լիներ հիմնական պարտապանը:

Բացի այդ, վերջնական մայր ընկերությունն իր պատրաստակամությունն է հայտնել աջակցել դուստր ընկերությանն իրացվելիության խնդիրների դեպքում և բանկի նկատմամբ պարտավորությունները կատարելու համար:

(iv) Ծուկայական ռիսկ

Ծուկայական ռիսկն Խմբի եկամտի կամ ֆինանսական գործիքների արժեքի տատանման ռիսկն է շուկայական գների, օրինակ՝ արտարժույթի փոխարժեքների, տոկոսադրույքների և բաժնետոմսերի գների փոփոխությունների հետևանքով: Ծուկայական ռիսկի կառավարման նպատակն է կառավարել և հսկել շուկայական ռիսկին ենթարկվածությունը և պահպանել այն ընդունելի սահմանաչափերում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

Խումբը ենթարկվում է շուկայական ռիսկին: Ծուկայական ռիսկը հիմնականում կապված է Խմբի համար սահմանված սակագների հետ և ազդում է էլեկտրաէներգիայի ձեռքբերման գնի և այն գնի վրա, որը կարող է սահմանվել օգտագործողների համար՝ սպառված էլեկտրականության համար: Թեև Խումբը կարող է ազդել սահմանված որոշ սակագների չափերի վրա, սակագների չափերը գտվում են Խմբի վերահսկողության սահմաններից դուրս, և քաղաքական գործոնները նույնպես դեր են խաղում վերջնական սակագների վերաբերյալ որոշում կայացնելիս:

Արժույթային ռիսկ

Արժույթային ռիսկին Խմբի ենթարկվածությունը կապված է վերջինիս ֆունկցիոնալ արժույթից տարբեր արժույթով արտահայտված վաճառքների, գնումների և փոխառությունների և Խմբի կազմի մեջ մտնող ընկերությունների ֆունկցիոնալ արժույթի հետ:

Ենթարկվածությունն արժույթային ռիսկին

Ստորև ներկայացված է Խմբի ենթարկվածությունն արժույթային ռիսկին:

հազ. դրամ	ԱՄՆ դոլարով արտահայտված 2021թ.	Եվրոյով արտահայտված 2021թ.	ԱՄՆ դոլարով արտահայտված 2020թ.	Եվրոյով արտահայտված 2020թ.
Տրամադրված փոխառություններ	7,575,351	-	8,040,146	-
Բանկային ավանդներ	483,817	-	262,488	-
Ստացված վարկեր և փոխառություններ	(5,098,378)	(23,652,537)	(315,081)	(28,976,538)
Զուտ ենթարկվածություն	2,960,790	(23,652,537)	7,987,553	(28,976,538)

Տարվա ընթացքում կիրառվել են արտարժույթի հետևյալ փոխարժեքները.

ՀՀ դրամով	Միջին փոխարժեք		Սփոթ փոխարժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ	
	2021թ.	2020թ.	2021թ.	2020թ.
1 ԱՄՆ դոլար	503.20	489.23	480.14	522.59
1 եվրո	595.18	631.77	542.61	641.11

Չգայնության վերլուծություն

Ստորև ներկայացված ղեկավարների 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի ողջամտորեն հնարավոր աճը ԱՄՆ դոլարի և եվրոյի նկատմամբ կազդեր արտարժույթով արտահայտված ֆինանսական գործիքների չափման վրա և նախքան հարկումը շահույթի կամ վնասի վրա ստորև ներկայացված գումարների չափով: Վերլուծության ժամանակ ենթադրվում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ և հաշվի չի առնում կանխատեսվող վաճառքի և գնումների ազդեցությունը:

հազ. դրամ	ԱՄՆ դոլար	Եվրո
	Ճահույթ կամ վնաս	Ճահույթ կամ վնաս
31 ղեկավարների 2021թ. (10% փոփոխություն)	(296,079)	2,365,254
31 ղեկավարների 2020թ. (10% փոփոխություն)	(798,755)	2,897,654

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքների փոփոխություններն ազդեցություն են ունենում հիմնականում վարկերի և փոխառությունների վրա՝ փոխելով կամ դրանց իրական արժեքը (հաստատուն տոկոսադրույքով պարտք) կամ ապագա դրամական հոսքերը (փոփոխուն տոկոսադրույքով պարտք): Ղեկավարությունը չի կիրառում հաստատուն կամ փոփոխուն տոկոսադրույքների նկատմամբ Խմբի ենթարկվածությունը որոշող ձևակերպված քաղաքականություն: Այնուամենայնիվ, նոր վարկերի կամ փոխառությունների դեպքում ղեկավարությունը հիմնվում է իր դատողությունների վրա որոշելու համար, թե որ տոկոսադրույքը՝ հաստատուն թե փոփոխուն, ավելի բարենպաստ կլինի Խմբի համար մինչև մարման ժամկետն ակնկալվող ժամանակաշրջանի ընթացքում:

Ենթարկվածությունը տոկոսադրույքի ռիսկին

Ստորև ներկայացված են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Խմբի տոկոսակիր ֆինանսական գործիքները՝ տոկոսադրույքի կտրվածքով:

հազ. դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	
	2021թ.	2020թ.
Հաստատուն տոկոսադրույքով գործիքներ		
Ֆինանսական ակտիվներ	10,543,463	11,437,026
Ֆինանսական պարտավորություններ	(10,908,353)	(9,496,037)
	(364,890)	1,940,989
Փոփոխուն տոկոսադրույքով գործիքներ		
Ֆինանսական պարտավորություններ	(18,023,578)	(21,963,796)
	(18,023,578)	(21,963,796)

Իրական արժեքի զգայնության վերլուծություն ֆիքսված տոկոսադրույքով գործիքների համար

Խումբը չի հաշվառում հաստատուն տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիքները որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող կամ վաճառքի համար մատչելի: Այդ իսկ պատճառով, հաշվետու ամսաթվի դրությամբ տոկոսադրույքների փոփոխությունն ազդեցություն չէր ունենա շահույթի կամ վնասի կամ սեփական կապիտալի վրա:

Դրամական հոսքերի զգայնության վերլուծություն փոփոխուն տոկոսադրույքով գործիքների համար

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ տոկոսադրույքների ողջամտորեն հնարավոր փոփոխությունը 100 բազային կետով կհանգեցներ շահույթի կամ վնասի (առանց հարկերի) ավելացմանը (նվազմանը) ստորև ներկայացված գումարների չափով: Վերլուծության ժամանակ ենթադրվում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ:

հազ. դրամ	Շահույթ կամ վնաս	
	100 բլ աճ	100 բլ նվազում
2021թ.		
Փոփոխուն տոկոսադրույքով գործիքներ	(147,793)	147,793
Դրամական հոսքերի զգայնության (զուտ)	(147,793)	147,793
2020թ.		
Փոփոխուն տոկոսադրույքով գործիքներ	(180,134)	180,134
Դրամական հոսքերի զգայնության (զուտ)	(180,134)	180,134

24. Դուստր ընկերություններ

Դուստր ընկերություն	Գրանցման երկիր	2021թ.	2020թ.
		Սեփականություն/ Ձայնի իրավունք	Սեփականություն/ Ձայնի իրավունք
«Էներգո Ինվեստ Հոլդինգ» ՓԲԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	97.11%	100%
«Ձորագետ Հիդրո» ՍՊԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	97.11%	100%
«Միջազգային Էներգետիկ կորպորացիա» ՓԲԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	100%	100%

25. Հանձնառություններ

Խումբը ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերը հաշվառում է ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն: Ստանդարտի համաձայն պայմանագիրը սկզբնապես պետք է չափվի իրական արժեքով, իսկ հետագայում՝ հետևյալներից ավելի բարձրով՝ ՖՀՄՍ 9-ին համապատասխան որոշված կորստի պահուստից և սկզբնապես ճանաչված գումարից՝ հանած, երբ տեղին է, ՖՀՄՍ 15-ի սկզբունքներին համապատասխան ճանաչված եկամտի կուտակային գումարը:

Խմբի քաղաքականության համաձայն՝ ֆինանսական երաշխավորությունները տրամադրվում են միայն համատեղ հսկողության ներքո գտնվող կազմակերպությունների պարտավորությունների կատարումը երաշխավորելու համար:

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբը երաշխավորել է երկու կապակցված կողմերի վարկային պայմանագրերով նախատեսված պարտականությունների կատարումը: 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս երեք վարկերի պայմանագրային գումարը և մնացորդը կազմում էր 5,100,534 հազար դրամ (2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 18,181,466 հազար դրամ):

Պայմանագրի համաձայն՝ երաշխավորողն անդամնալիորեն և անվերապահորեն՝

- երաշխավորում են բանկի նկատմամբ Վարկային պայմանագրով ստանձնած բոլոր պարտականությունների ժամանակին կատարումը երաշխավորողի կամ փոխառուի կողմից,
- հանձն են առնում, որ եթե փոխառուն չվճարի որևէ գումար պայմանագրով սահմանված ժամկետում կամ դրա հետ կապված, երաշխավորողն անմիջապես ըստ պահանջի կվճարի այդ գումարն այնպես, ինչպես կաներ, եթե նա լիներ հիմնական պարտապանը:

Ֆինանսական երաշխավորությունների իրական արժեքը որոշվել է հիմք ընդունելով ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստները:

26. Պայմանական դեպքեր

(ա) Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրության ոլորտը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանի Հանրապետությունում: Խմբի հիմնական միջոցներն ապահովագրված են ֆիզիկական վնասից և գողությունից մինչև 2,902,183 հազար դրամի չափով:

(բ) Դատական վարույթներ

Խումբը ներգրավված չէ այնպիսի դատական վարույթներում, որոնք կարող են նշանակալի ազդեցություն ունենալ Խմբի համախմբված ֆինանսական վիճակի վրա:

(գ) Պայմանական հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի հարկային համակարգը, ինելով համեմատաբար նոր, բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատական որոշումների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են, ինչը ենթադրում է տարբեր մեկնաբանություններ: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են սահմանել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել այլ երկրների ռիսկերի համեմատ շատ ավելի մեծ ռիսկեր: Դեկլարությունը գտնում է, որ համապատասխանաբար է ճանաչել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի կիրառելի հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատական որոշումների իր մեկնաբանությունների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական լինել այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

27. Դուստր ընկերության ձեռքբերում

(i) Դուստր ընկերության ձեռքբերում

2021թ. հունվարի 1-ին Խումբը կապակցված կողմից ձեռք է բերել հսկողություն «ԲիՍիՍի» ՍՊԸ-ի նկատմամբ՝ գնելով ընկերության բաժնետիրական կապիտալի և ձայնի իրավունք տվող բաժնետոմսերի 100%-ը՝ 5,000 դրամ անվանական արժեքով իր սեփական («Էներգո Ինվեստ Հոլդինգ» ՓԲԸ-ի) 68,200 բաժնետոմսերի դիմաց: Փոխանակված բաժնետոմսերի իրական արժեքը կազմում է 182,576 հազար դրամ (2,677 դրամ մեկ բաժնետոմսի համար):

Փոխանակված բաժնետոմսերի իրական արժեքը որոշվել է օգտագործելով գեղջված դրամական հոսքերի մեթոդը: Այս մեթոդը կիրառելիս հաշվի են առնվում Խմբի ազատ դրամական հոսքերը ձեռնարկության արժեքը գնահատելու և պահանջվող ճշգրտումները կատարելու համար (մասնավորապես՝ դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ, բանկային ավանդներ, վարկեր և փոխառություններ)՝ հիմնական միջոցների գուտ ակտիվների իրական արժեքը նպատակով:

Դրամական հոսքերի ստուգման ընթացքում կիրառվել են հետևյալ հիմնական ենթադրությունները.

- Դրամական հոսքերի կանխատեսումներն իրականացվել են նախկին փորձի, գործառնական գործունեության փաստացի արդյունքների և Խմբի հնգամյա գործարար ծրագրի հիման վրա:
- Դրամական հոսքերի կանխատեսումներում ներառված ակնկալվող վաճառքի ծավալները գնահատվել են ՀԾԿ՝ կողմից հրապարակված սակագների ձևավորման մեթոդաբանության համաձայն:
- Հասույթը և ծախսերը ճշգրտվել են համապատասխան գնաճի դրույքների մասով:
- Կիրառվել է նախքան հարկումը 11.5% գեղջման դրույք: Չեղջման դրույքը որոշվել է հիմք ընդունելով տվյալ ոլորտի համար կապիտալի միջին կշռված արժեքի միջինը:
- Վերջնական արժեքը որոշվել է հնգամյա ժամանակաշրջանի ավարտի դրությամբ: Հիմնական միջոցների վերջնական արժեքը որոշելիս կիրառվել է վերջնական դրույք 1.9%-ի չափով:
- Եթե գեղջման դրույքն ավելանա 1%-ով, ապա ««Էներգո Ինվեստ Հոլդինգ» ՓԲԸ-ի բաժնետոմսի գնահատված իրական արժեքը կկազմի 2,637 դրամ:

«ԲիՍիՍի» ՍՊԸ-ին է պատկանում Գեղարքունիքի մարզում 2 փոքր հիդրոէլեկտրակայան շահագործող «Էրիկ» ՍՊԸ-ի բաժնետիրական կապիտալի և ձայնի իրավունք տվող բաժնետոմսերի 55%-ը: «Էրիկ» ՓՀԷԿ ՍՊԸ-ի նկատմամբ հսկողության ձեռքբերումը հնարավորություն կտա Խմբին ամրապնդել իր դիրքը շուկայում՝ էլեկտրաէներգիայի արտադրության ոլորտում:

Այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս գործարքը հաշվառվել է որպես բիզնեսի միավորում:

Ձեռքբերման ամսաթվից մինչև 2021թ. դեկտեմբերի 31-ը «Էրիկ» ՍՊԸ-ի հասույթը կազմել է 93,460 հազար դրամ, իսկ շահույթը՝ 25,136 հազար դրամ:

Ստորև ներկայացված են Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ձեռք բերված դուստր ընկերության («ԲԻՍԻՍ» ՍՊԸ և «Էրիկ» ՓՀԷԿ ՍՊԸ) ակտիվների և պարտավորությունների նախնական իրական արժեքները ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ:

հազ. դրամ	Բիզնեսի միավորման արդյունքում ճանաչված նախնական գումարներ
Հիմնական միջոցներ	814,437
Պաշարներ	122
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	1,805
Ընթացիկ հարկային ակտիվներ	2,736
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	7,482
Վարկեր և փոխառություններ	(528,439)
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	(119,838)
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	(72,018)
Ընդամենը որոշելի գուտ ակտիվներ	106,287

Ձեռք բերված էական ակտիվների իրական արժեքները չափելու համար օգտագործվել են գնահատման հետևյալ մեթոդները.

Ձեռք բերված ակտիվներ	Գնահատման մեթոդ
Հիմնական միջոցներ	<i>Ձեռք բերված դրամական հոսքերի մեթոդ.</i> հիմնական միջոցների իրական արժեքը որոշվել է օգտագործելով գեղջված դրամական հոսքերի մեթոդը: Այս մեթոդը կիրառելիս հաշվի են առնվում ընկերության ազատ դրամական հոսքերը ձեռնարկության արժեքը գնահատելու և պահանջվող ճշգրտումները կատարելու համար (մասնավորապես՝ գուտ շրջանառու կապիտալի և այլ գործառնական երկարաժամկետ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը)՝ հիմնական միջոցների արժեքը ստանալու նպատակով:
Վարկեր և փոխառություններ	<i>Ծուկայական համեմատական մեթոդ.</i> իրական արժեքը որոշվում է համադրելի գործիքների գերակայող շուկայական տոկոսադրույքների և պայմանագրային դրամական հոսքերի հիման վրա:

Կապիտալի բաշխում

Ձեռքբերման արդյունքում ճանաչվել է կապիտալի բաշխում հետևյալ կերպ.

	հազ. դրամ
Փոխանցված հատուցման իրական արժեք	182,576
Չհսկող բաժնեմասեր՝ հիմնված ձեռք բերվող ընկերության ակտիվների և պարտավորությունների ճանաչված գումարներում դրանց համամասնական բաժնեմասի վրա	47,829
Որոշելի գուտ ակտիվներ իրական արժեք	106,286
Կապիտալի բաշխում (Ծանոթագրություն 19 (դ))	124,119

(ii) Ակտիվների ձեռքբերում

2021թ. օգոստոսի 1-ին Խումբը կապակցված կողմից ձեռք է բերել «Կամսար» ՍՊԸ-ի հսկող բաժնեմասը՝ գնելով ընկերության բաժնետիրական կապիտալի և ձայնի իրավունք տվող բաժնետոմսերի 81.42%-ը, որը չի հանդիսանում բիզնես ՖՀՄՍ 3-ի համաձայն:

«Կամսար» ՍՊԸ-ի ակտիվներն իրենցից ներկայացնում են ուսումնական և հյուրանոցային կենտրոնի շարունակական շինարարություն:

«Կամսար» ՍՊԸ-ի համար հատուցումը վճարվել է դրամական միջոցներով, և չկար որևէ պայմանավորվածություն պայմանական հատուցման հետ կապված, որը պետք է հաշվարկվեր և վճարվեր ապագայում:

Ստորև ներկայացված են Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված «Կամսարի» ՍՊԸ-ի ակտիվների և պարտավորությունների նախնական իրական արժեքները ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ:

հազ. դրամ	Բիզնեսի միավորման արդյունքում ճանաչված նախնական գումարներ
Հիմնական միջոցներ	899,684
Ոչ նյութական ակտիվներ	5,998
Պաշարներ	14,958
Բանկային ավանդ	833,279
Ընթացիկ հարկային ակտիվներ	18
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	57,903
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	12,403
Վարկեր և փոխառություններ	(580,000)
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	(9,776)
Ընդամենը որոշելի գուտ ակտիվներ	1,234,467

Ձեռք բերված էական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքները չափելու համար օգտագործվել են գնահատման հետևյալ մեթոդները.

Ձեռք բերված ակտիվներ	Գնահատման մեթոդ
Հիմնական միջոցներ	Դուստր ընկերության հիմնական ակտիվը հյուրանոցային և ուսումնական կենտրոնի ընթացքում գտնվող շինարարությունն է, և համարվել է, որ հիմնական միջոցների իրական արժեքը մոտավորապես է համապատասխանում է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:
Վարկեր և փոխառություններ	Շուկայական համեմատական մեթոդ. իրական արժեքը որոշվում է համադրելի գործիքների գերակայող շուկայական տոկոսադրույքների և պայմանագրային դրամական հոսքերի հիման վրա:

Ներդրում կապիտալում

Ձեռքբերման արդյունքում ճանաչվել է ներդրում կապիտալում հետևյալ կերպ.

	հազ. դրամ
Բաժնետոմսերի 28.46% ձեռք բերելու համար վճարված հատուցում	903,000
Ներդրման արժեքը նախքան չհսկող բաժնեմասի ձեռքբերումը	169,750
Ձեռք բերվող ընկերության գուտ ակտիվների իրական արժեք	1,832,315
Չհսկող բաժնեմասի իրական արժեք	355,074
Ներդրում կապիտալում (Ծանոթագրություն 19 (դ))	404,491

28. Կապակցված կողմեր

(ա) Մայր ընկերություն և վերջնական հսկող կողմ

Խմբի անմիջական մայր ընկերությունը «Տաշիր Կապիտալ» ՓԲԸ-ն է: Խմբի վերջնական հսկող անձն է պրն. Սամվել Կարապետյանը:

(բ) Գործարքներ առնացքային կառավարչական անձնակազմի հետ

(i) Առնացքային կառավարչական անձնակազմի վարձատրություն

Տարվա ընթացքում առնացքային կառավարչական անձնակազմը ստացել է ստորև ներկայացված վարձատրությունը, որը ներառված է անձնակազմի գծով ծախսերի կազմում:

հազ. դրամ	2021թ.	2020թ.
Աշխատավարձ և պարգևավճարներ	620,222	721,089

(գ) Այլ գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

հազ. դրամ	Գործարքի գումարը դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար		Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	
	2021թ.	2020թ.	2021թ.	2020թ.
Ապրանքների և ծառայությունների վաճառք				
Մայր ընկերության այլ դուստր ընկերություններ	60,365,838	29,153,320	4,333,334	6,382,218
Ապրանքների և ծառայությունների ձեռքբերում				
Մայր ընկերության այլ դուստր ընկերություններ	425,259	366,246	23,811	20,146
Տրամադրված փոխառություններ				
Մայր ընկերություն	200,000	900,000	3,723,271	3,544,115
Ասոցիացված ընկերություններ	(250,000)	-	-	176,381
Այլ կապակցված կողմ	(405,813)	(161,975)	6,820,192	7,716,530
Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր				
Մայր ընկերություն	4,203	79,299	4,203	73,156
Այլ կապակցված կողմեր	11,941	263,256	11,941	27,319
Տոկոսային եկամուտ				
Մայր ընկերություն	217,871	99,678	337,478	239,082
Այլ կապակցված կողմ	230,184	842,547	1,062,747	905,676
Այլ				
Մայր ընկերությանը տրամադրված ֆինանսական երաշխավորություններ	2,387,484	4,167,215	2,387,484	4,167,215
Այլ կապակցված կողմի վարկերի համար տրամադրված ֆինանսական երաշխավորություններ	2,713,050	18,630,243	2,713,050	14,014,251

29. Զափման հիմունքներ

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով, բացառությամբ հիմնական միջոցների, որոնք ներկայացված են վերագնահատված արժեքով:

30. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր

Ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար Խմբի անդամ ընկերությունների կողմից:

(ա) Համախմբման հիմունքներ

(i) Բիզնես միավորումներ

Բիզնես միավորումները հաշվառվում են կիրառելով ձեռքբերման մեթոդը ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ, որն այն ամսաթիվն է, երբ վերահսկողությունը փոխանցվում է Խմբին:

Խումբը գուդվիլի չափումն իրականացնում է ձեռքբերման ամսաթվին որպես՝

- փոխանցված հատուցման իրական արժեք, գումարած
- ձեռք բերվող կազմակերպությունում չվերահսկող բաժնեմասերի ճանաչված գումարը, գումարած
- ձեռնարկատիրական գործունեության փուլային ձեռքբերման դեպքում՝ ձեռքբերվող կազմակերպությունում նախկինում գոյություն ունեցող բաժնեմասը, հանած
- ձեռքբերված որոշելի ակտիվների և ստանձնած պարտավորությունների գուտ ճանաչված գումարը (որպես կանոն՝ իրական արժեքը):

Երբ տարբերությունը բացասական է, զեղչով ձեռքբերումից օգուտը ճանաչվում է անմիջապես շահույթում կամ վնասում:

Փոխանցված հատուցումը չի ներառում նախկինում գոյություն ունեցած հարաբերությունների մարմանը վերաբերող գումարները: Նման գումարները որպես կանոն ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

Գործարքի հետ կապված ծախսերը, բացառությամբ պարտքային կամ բաժնային արժեթղթերի թողարկման հետ կապված ծախսերի, որոնք Խումբը կրում է բիզնես միավորման հետ կապված, ծախսագրվում են կատարվելու ժամանակ:

(ii) Չհսկող բաժնեմաս

Չհսկող բաժնեմասերը չափվում են ձեռք բերվող կազմակերպության որոշելի գուտ ակտիվներում չհսկող բաժնեմասի համամասնությամբ ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ:

(iii) Դուստր ընկերություններ

Դուստր ընկերությունները Խմբի կողմից հսկվող ընկերություններ են: Խումբը հսկողություն ունի ընկերության նկատմամբ, երբ այդ ընկերությունում իր ներգրավվածության արդյունքում այն ունի փոփոխական հատույցների իրավունք կամ ռիսկին ենթարկվածություն և ընկերության նկատմամբ իր իշխանության միջոցով այդ հատույցների վրա ազդելու կարողություն: Դուստր ընկերությունների ֆինանսական հաշվետվությունները ներառվում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում՝ հսկողությունը սկսելու պահից մինչև հսկողության դադարեցումը: Անհրաժեշտության դեպքում դուստր ընկերությունների կողմից կիրառվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում կատարվում են փոփոխություններ՝ Խմբի կողմից ընդունված քաղաքականության հետ համապատասխանություն ապահովելու նպատակով: Դուստր ընկերությունում չհսկող բաժնեմասերի նկատմամբ կիրառելի վնասը բաշխվում է չհսկող բաժնեմասերին նույնիսկ եթե դրա արդյունքում չհսկող բաժնեմասերի մնացորդը դառնում է բացասական:

(iv) Մասնակցություններ բաժնեմասնակցության մեթոդով հաշվառվող ներդրման օբյեկտներում

Խմբի մասնակցությունները բաժնեմասնակցության մեթոդով հաշվառվող ներդրման օբյեկտներում իրենցից ներկայացնում են մասնակցություններն ասոցիացված ընկերություններում:

Ասոցիացված կազմակերպություններն այն կազմակերպություններն են, որոնց նկատմամբ Խումբն ունի նշանակալի ազդեցություն, սակայն որոնցում չի իրականացնում հսկողություն կամ համատեղ հսկողություն ֆինանսական և գործառնական քաղաքականությունների նկատմամբ: Նշանակալի ազդեցությունը ենթադրվում է այն դեպքում, երբ Խմբին են պատկանում մեկ այլ ընկերության քվեարկության իրավունք տվող ձայների 20%-ից 50%:

Ասոցիացված ընկերություններում մասնակցությունները հաշվառվում են բաժնեմասնակցության մեթոդով և սկզբնապես ճանաչվում են սկզբնական արժեքով:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ներառում են Խմբի մասնաբաժինը բաժնեմասնակցության մեթոդով հաշվառվող ներդրման օբյեկտների շահույթում կամ վնասում և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում այն ճշգրտումներից հետո, որոնք կատարվում են ներդրման օբյեկտի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը Խմբի կողմից օգտագործվողին համապատասխանեցնելու համար՝ սկսած այն ամսաթվից, երբ սկսում է գործել նշանակալի ազդեցությունը կամ համատեղ հսկողությունը, մինչև այն ամսաթիվը, երբ նշանակալի ազդեցությունը կամ համատեղ հսկողությունը դադարում է:

Երբ Խմբի մասնաբաժինը վնասում գերազանցում է վերջինիս մասնակցությունը բաժնեմասնակցության մեթոդով հաշվառվող ներդրման օբյեկտում, մասնակցության հաշվեկշռային արժեքը, ներառյալ երկարաժամկետ ներդրումները, նվազեցվում է գրոյի և հետագա վնասի ճանաչումը դադարեցվում է, այն ճանաչվում է միայն այն չափով, որով Խումբը ստանձնել է պարտավորություն կամ կատարել է վճարումներ ներդրման օբյեկտի անունից:

(v) Համախմբման ընթացքում բացառվող գործառնություններ

Ներխմբային հաշվարկների մնացորդները և գործառնությունները, ինչպես նաև ներխմբային գործառնություններից առաջացող ցանկացած չիրացված եկամուտները և ծախսերը բացառվում են:

(vi) Ակտիվների խմբի ձեռքբերում

Եթե Խումբը ձեռք է բերում ակտիվ կամ ակտիվների խումբ, ներառյալ՝ ստանձնած պարտավորությունները, որոնք չեն կազմում ձեռնարկատիրական գործունեություն, ապա նման գործառնությունները հաշվառվում են որպես ակտիվի ձեռքբերման գործառնություններ, որոնց շրջանակներում ձեռքբերման արժեքը բաշխվում է խմբի կազմի մեջ մտնող առանձին որոշելի ակտիվների և պարտավորությունների վրա՝ ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ դրանց իրական արժեքներին համամասնորեն: Ձեռնարկատիրական գործունեությունը գործունեությունների և ակտիվների փոխկապակցված ամբողջություն է, որը կարելի է իրականացնել և կառավարել՝ ուղղակիորեն ներդրողներին (կամ այլ սեփականատերերին, անդամներին կամ մասնակիցներին) շահաբաժինների, ծախսումների տնտեսման կամ այլ տնտեսական օգուտների տեսքով հատույց ապահովելու նպատակով:

(vii) Հսկողության կորուստ

Հսկողությունը կորցնելիս Խումբն ապաճանաչում է դուստր ընկերության ակտիվները և պարտավորությունները, չհսկող բաժնեմասերը և դուստր ընկերությանը վերաբերող սեփական կապիտալի այլ բաղադրիչները: Հսկողությունը կորստի արդյունքում առաջացող ավելցուկը կամ պակասուրդը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Եթե Խումբը պահպանում է մասնակցություն նախկին դուստր ընկերությունում, այն չափվում է իրական արժեքով այն ամսաթվի դրությամբ, երբ Խումբը կորցնում է հսկողությունը: Հետագայում այն հաշվառվում է որպես բաժնեմասնակցության մեթոդով հաշվառվող ներդրման օբյեկտ կամ որպես իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվ՝ կախված պահպանված ազդեցության չափից:

(բ) Հասույթ

Հաճախորդների հետ պայմանագրերին վերաբերող Խմբի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 6-ի (գ) կետում:

(գ) Ֆինանսական եկամուտ և ծախսեր

Խմբի ֆինանսական եկամուտը և ֆինանսական ծախսերը ներառում են.

- տոկոսային եկամուտը,
- տոկոսային ծախսը,
- ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող օգուտը կամ կորուստը:

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված ապագա դրամական վճարումները կամ մուտքերը գեղջում է ճիշտ մինչև՝

- ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեք կամ
- ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեք:

Փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող օգուտը և վնասը ներկայացվում են զուտ հիմունքով որպես ֆինանսական եկամուտ կամ ֆինանսական ծախս՝ կախված այն հանգամանքից, թե որ դիրքում են կատարվում արտարժույթի փոփոխությունները՝ զուտ շահույթի, թե՛ զուտ վնասի:

(դ) Արտարժույթ

(i) Արտարժույթով գործարքներ

Արտարժույթով գործառնությունները վերահաշվարկվում են Խմբի ֆունկցիոնալ արժույթի գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա փոխարժեքով: Դրամային հոդվածների հետ կապված արտարժույթով գործառնությունների գծով օգուտը կամ վնասն իրենից ներկայացնում է տարբերություն ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, ժամանակաշրջանի համար արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսների ու վճարումների մասով ճշգրտված ամորտիզացված արժեքի և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով վերահաշվարկված արտարժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի միջև:

Սկզբնական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Վերահաշվարկից առաջացող փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

(ե) Աշխատակիցների հատուցումներ

Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումներ

Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումների գծով պարտականությունները չափվում են առանց գեղջման և ծախսագրվում են համապատասխան ծառայությունը մատուցելիս: Պարտավորությունը ճանաչվում է այն գումարի չափով, որն ակնկալվում է վճարել կարճաժամկետ դրամական պարգևավճարների տեսքով, եթե Խումբն ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն այդ գումարը վճարել որպես անցյալ ծառայության արդյունք և կարող է արժանահավատորեն գնահատել պարտականությունը:

(գ) Ծահութահարկ

Ծահութահարկի գծով ծախսը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Այն ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է բիզնես միավորումներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում կամ այլ համապարփակ եկամտում ճանաչված տարրերին:

(i) Ընթացիկ հարկ

Ընթացիկ հարկը տարվա հարկվող շահույթի կամ վնասի գծով հարկի վճարվելիք կամ ստացվելիք գումարն է, որը հաշվարկվում է կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և ներառում է նախորդ տարիների վճարման ենթակա հարկերի գծով կատարված ճշգրտումները: Վճարվելիք ընթացիկ հարկը ներառում է նաև շահաբաժինների գծով առաջացող հարկային պարտավորությունները:

(ii) Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլվելու նպատակով որոշվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկ չի ճանաչվում՝

- այն ժամանակավոր տարբերությունների համար, որոնք առաջանում են ակտիվների և պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման հետ կապված այն գործարքում, որը չի հանդիսանում բիզնես միավորում և որը ազդեցություն չունի հաշվապահական կամ հարկվող շահույթի կամ վնասի վրա,
- այն ժամանակավոր տարբերությունների համար, որոնք վերաբերում են դուստր կազմակերպություններում կատարած ներդրումներին, այնքանով որքանով Խումբն ի վիճակի է վերահսկել ժամանակավոր տարբերությունների հակադարձման ժամկետները և հավանական է, որ դրանք չեն հակադարձվի մոտ ապագայում,
- այն ժամանակավոր տարբերությունների համար, որոնք առաջանում են գուղվիլի սկզբնական ճանաչման հետ կապված:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է չօգտագործված հարկային վնասների, չօգտագործված հարկային զեղչերի և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով այն չափով, որով հավանական է, որ Խումբն ապագայում կունենա հարկվող շահույթ, որի դիմաց դրանք կարող են օգտագործվել: Հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում են այն չափով, որով այլևս հավանական չէ, որ համապատասխան հարկային օգուտը կիրացվի:

Հետաձգված հարկը չափվում է օգտագործելով հարկի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկի չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կառաջանան կախված այն եղանակից, որով Խմբի հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ակնկալվում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են, եթե Խումբն ունի ունի ընթացիկ հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցելու իրազորմելի իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և հետաձգված հարկային ակտիվներն ու հետաձգված հարկային պարտավորությունները վերաբերում են շահութահարկին, որը գանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից նույն հարկատուից կամ տարբեր հարկատուներից, որոնք մտադիր են կամ մարել ընթացիկ հարկային պարտավորությունները և ակտիվներ գուտ հիմունքով, կամ միաժամանակ իրացնել հարկային ակտիվները և մարել հարկային պարտավորությունները:

Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսդրության համաձայն՝ Խմբի կազմի մեջ մտնող ընկերության հարկային վնասները և ընթացիկ հարկային ակտիվները չեն կարող հաշվանցվել Խմբի այլ ընկերությունների հարկվող շահույթի և ընթացիկ հարկային պարտավորությունների հետ: Բացի այդ, հարկման բազան որոշվում է առանձին հիմունքով Խմբի հիմնական գործունեության յուրաքանչյուր տեսակի համար և, այդ իսկ պատճառով, գործունեության տարբեր տեսակներին վերաբերող հարկային վնասը և հարկվող շահույթը չեն կարող հաշվանցվել:

Ընթացիկ և հետաձգված հարկի գումարը որոշելիս՝ Խումբը հաշվի է առնում անորոշ հարկային դիրքերի ազդեցությունը և վճարման ենթակա լրացուցիչ հարկերի, տուգանքների և ժամկետանց վճարումների գծով հաշվեգրված տոկոսների առկայության հանգամանքը: Խումբը գտնում է, որ հարկային պարտավորությունների գծով հաշվեգրումները բավարար են բոլոր չստուգված հարկային տարիների համար՝ հիմք ընդունելով բազմաթիվ գործոնների իր գնահատականը՝ այդ թվում հարկային օրենսդրության մեկնաբանությունները և նախկին տարիների փորձը: Այս գնահատականը հիմնված է գնահատումների և ենթադրությունների վրա և կարող է ներառել մի շարք դատողություններ ապագա իրադարձությունների վերաբերյալ: Կարող է ի հայտ գալ նոր տեղեկատվություն, որը կարող է ստիպել Խմբին փոխել իր դիրքորոշումը գոյություն ունեցող հարկային պարտավորությունների բավարար լինելու մասին: Հարկային պարտավորությունների նման փոփոխություններն ազդեցություն կունենան հարկային ծախսերի վրա այն ժամանակաշրջանում, որում կատարվել է նման գնահատումը:

(Է) Պաշարներ

Պաշարները ներկայացված են սկզբնական արժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով: Պաշարների սկզբնական արժեքը հաշվարկվում է «առաջինը մուտք, առաջինը ելք» սկզբունքով և ներառում է պաշարների ձեռք բերման ծախսերը, արտադրական կամ փոխարկման ծախսերը և դրանք ներկա գտնվելու վայր և վիճակի բերելու հետ կապված այլ ծախսեր: Արտադրված պաշարների և անավարտ արտադրանքի դեպքում սկզբնական արժեքը ներառում է արտադրական վերադիր ծախսումների համապատասխան մասը՝ հիմք ընդունելով արտադրական նորմատիվային հոդրությունը:

Իրացման գուտ արժեքը սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի գնահատված գինն է՝ հանած համալրման և վաճառքը կազմակերպելու համար գնահատված ծախսումները:

(ը) Հիմնական միջոցներ

(i) Ծանաչում և չափում

Հիմնական միջոցների միավորները չափվում են վերագնահատված արժեքով՝ հանած հետագայում կուտակված մաշվածությունը և կուտակված արժեզրկումից կորուստները: Վերագնահատումներն իրականացվում են բավարար պարբերականությամբ, որպեսզի հաշվեկշռային արժեքը էականորեն չտարբերվի հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ իրական արժեքից:

Եթե ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը վերագնահատման հետևանքով աճում է, աճը ճանաչվում է որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք: Սակայն եթե այդ աճը վերականգնում է նույն ակտիվի շահույթում կամ վնասում ճանաչված նախկին վերագնահատումների արդյունքում առաջացած նվազումը, ապա այն ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Եթե ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը վերագնահատման հետևանքով նվազում է, նվազումը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ առկա է պարտքային մնացորդ վերագնահատման պահուստում:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետ ունեցող խոշոր բաղկացուցիչներից, այդ բաղկացուցիչները հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ (հիմնական բաղկացուցիչներ):

Հիմնական միջոցի միավորի օտարումից ստացված շահույթը և վնասը որոշվում են համեմատելով օտարումից ստացված մուտքերը հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքի հետ և ճանաչվում են գուտ հիմունքով «Այլ եկամուտ/Այլ ծախս» հոդվածում՝ շահույթում կամ վնասում: Վերագնահատված ակտիվի վաճառքի դեպքում վերագնահատման պահուստում որպես վերագնահատումից աճ ներառված գումարը փոխանցվում է չբաշխված շահույթ:

(ii) Հետագա ծախսումներ

Հետագա ծախսումները կապիտալացվում են, երբ հավանական է, որ Խումբ կհոսեն այդ ծախսումների հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները:

Հիմնական միջոցների ամենօրյա սպասարկման ծախսումները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ առաջանալուն պես:

(iii) Մաշվածություն

Հիմնական միջոցների միավորների մաշվածության հաշվարկը սկսվում է դրանց տեղադրման և շահագործման հանձնելու պահից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններիս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից:

Հիմնական միջոցների բոլոր միավորների մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմնական միջոցների յուրաքանչյուր մասի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում, քանի որ այս մեթոդն առավել ճիշտ է արտացոլում ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտների օգտագործման մոդելը: Հոդատարածքի գծով մաշվածություն չի հաշվարկվում:

Ստորև ներկայացված են հիմնական միջոցների էական միավորների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետներն ընթացիկ և համադրելի ժամանակաշրջանների համար.

– շենքեր	5-ից 80 տարի
– շինություններ և մեխանիզմներ	5-ից 50 տարի
– մեքենաներ և սարքավորումներ	3-ից 7 տարի

Մաշվածության հաշվարկի մեթոդները, օգտակար ծառայության ժամկետները և մնացորդային արժեքները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և անհրաժեշտության դեպքում՝ ճշգրտվում:

(թ) Ոչ նյութական ակտիվներ

(i) Գուղվիլ

Գուղվիլը, որն առաջանում է դուստր կազմակերպությունների ձեռքբերման արդյունքում, չափվում է սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված արժեքկումից կորուստները:

(ii) Հետազոտություն և մշակում

Հետազոտության ծախսումները, որն իրականացվում է նոր գիտական կամ տեխնիկական գիտելիքներ և իմացություն ձեռք բերելու ակնկալիքով, ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում կատարվելու ժամանակ:

Մշակումը ենթադրում է նոր կամ էականորեն բարելավված արտադրատեսակների և գործընթացների ստեղծման պլանավորումը և նախագծումը: Մշակման ծախսումները կապիտալացվում են միայն այն դեպքում, երբ դրանք կարելի է արժանահավատորեն չափել, արտադրատեսակը կամ գործընթացը տեխնիկական և կոմերցիոն տեսանկյունից իրատեսական է, ապագա տնտեսական օգուտներ ստանալը հավանական է, և Խումբը մտադիր է ավարտել մշակումը և օգտագործել կամ վաճառել ակտիվը և ունի դրա համար բավարար ռեսուրսներ: Կապիտալացված ծախսումները ներառում են նյութերի արժեքը, ուղղակի աշխատուժի և վերադիր ծախսերը, որոնք անմիջականորեն կապված են ակտիվն իր նպատակային օգտագործման համար աշխատանքային վիճակի բերելու հետ, և կապիտալացված փոխառության ծախսումները: Այլ մշակման ծախսումները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում երբ կատարվում են:

Սկզբնական ճանաչումից հետո կապիտալացված մշակման ծախսումները չափվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և կուտակված արժեքկումից կորուստները:

(iii) Լիցենզիա և այլ ոչ նյութական ակտիվներ

Լիցենզիան և Խմբի կողմից ձեռքբերված ոչ նյութական ակտիվները, որոնք ունեն օգտակար ծառայության սահմանափակ ժամկետ, չափվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և կուտակված արժեզրկումից կորուստները:

(iv) Հետագա ծախսումներ

Հետագա ծախսումները կապիտալացվում են միայն այն ժամանակ, երբ ավելացնում են այն առանձին ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները, որին վերաբերում են: Բոլոր այլ ծախսումները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ առաջանալուն պես:

(iv) Ամորտիզացի

Ամորտիզացիան հաշվարկվում է ակտիվի սկզբնական արժեքի գծով՝ հանած դրա մնացորդային արժեքը:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվի (բացառությամբ գուղվիլի) օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում, քանի որ այս մեթոդն առավել ճիշտ է արտացոլում ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտների օգտագործման մոդելը: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետներն ընթացիկ և համադրելի ժամանակաշրջանների համար հետևյալն են.

- լիցենզիա 9 տարի
- այլ 3-ից 7 տարի

Ամորտիզացիայի հաշվարկի մեթոդները, օգտակար ծառայության ժամկետները և մնացորդային արժեքները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում և անհրաժեշտության դեպքում՝ ճշգրտվում:

(Ժ) Ֆինանսական գործիքներ

(i) Ծանաչում և սկզբնական չափում

Առևտրական դեբիտորական պարտքերը սկզբնապես ճանաչվում են սկզբնավորման ժամանակ: Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները սկզբնապես ճանաչվում են, երբ Խումբը դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ:

Ֆինանսական ակտիվը (եթե այն առևտրական դեբիտորական պարտք չէ, որը չի պարունակում նշանակալի ֆինանսավորման բաղադրիչ) կամ ֆինանսական պարտավորությունը սկզբնապես չափվում է իրական արժեքով՝ գումարած, շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող հոդվածի դեպքում, գործարքի գծով այն ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը: Նշանակալի ֆինանսավորման բաղադրիչ չպարունակող առևտրական դեբիտորական պարտքը սկզբնապես չափվում է գործարքի գնով:

(ii) Դասակարգում և հետագա չափում

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը դասակարգում է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող՝ պարտքային գործիքներում ներդրումների համար, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող՝ բաժնային գործիքներում ներդրումների համար, կամ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող իրական արժեքով:

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Խումբը փոխում է ակտիվների կառավարման իր բիզնես մոդելը, որի դեպքում փոփոխության ազդեցությունը կրող բոլոր ֆինանսական ակտիվները վերադասակարգվում են բիզնես մոդելի փոփոխությանը հաջորդող առաջին հաշվետու ժամանակաշրջանի առաջին օրը:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է պահել ակտիվները պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքելու համար և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Բոլոր ֆինանսական ակտիվները, որոնք չեն դասակարգվում որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող, չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով: Այստեղ ներառված են բոլոր ածանցյալ ֆինանսական գործիքները: Սկզբնական ճանաչման պահին Խումբը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որն այլապես բավարարում է ամորտիզացված արժեքով կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվելու պահանջները, որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, եթե դա կվերացնի կամ էականորեն կնվազեցնի հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանար:

Ֆինանսական ակտիվներ. Բիզնես մոդելի գնահատում

Խումբը պորտֆելի մակարդակով գնահատում է այն բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանի որ այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է գործունեությունը կառավարելու և ղեկավարությանը տեղեկատվություն տրամադրելու եղանակը: Այդ դեպքում դիտարկվում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

- պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը և նպատակները և այդ քաղաքականության աշխատանքը գործնականում: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարության նպատակն է ապահովել պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերի ստացումը ապահովել տոկոսային որոշակի եկամտաբերության մակարդակը, համապատասխանեցնել ֆինանսական ակտիվների ժամկետներն այն պարտավորությունների ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվներով, կամ դրամական միջոցների ակնկալվող արտահոսքին, կամ իրացնել դրամական հոսքերն ակտիվների վաճառքի միջոցով:
- ինչպես է գնահատվում պորտֆելի կատարողականը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը հաղորդվում Խմբի ղեկավարությանը:
- բիզնես մոդելի (և այդ բիզնես մոդելում պահվող ֆինանսական ակտիվների) վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը:
- ինչպես են վարձատրվում բիզնեսի ղեկավարները (օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը հիմնված է կառավարվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի, թե՛ հավաքված դրամական հոսքերի վրա):
- նախորդ ժամանակաշրջաններում ֆինանսական ակտիվների վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և ապագա վաճառքների հետ կապված ակնկալիքները:

Ֆինանսական ակտիվների փոխանցումը երրորդ կողմերին այնպիսի գործարքներում, որոնք չեն բավարարում ապահանջման պայմանները, չի դիտարկվում որպես վաճառք այս նպատակի համար, և Խումբը շարունակում է ճանաչել այդ ակտիվները:

Ֆինանսական ակտիվները, որոնք պահվում են առևտրական նպատակով կամ կառավարվում են և որոնց արդյունքը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով:

Ֆինանսական ակտիվներ. Գնահատում, թե արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ

Այս գնահատման նպատակների համար «մայր գումարը» սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեք սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» բաղկացած է փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխադրության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի և ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի) համար փոխհատուցումից, ինչպես նաև շահույթի մարժայից:

Գնահատելիս, թե արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ, Խումբը դիտարկում է գործիքի պայմանագրային պայմանները: Այս դեպքում գնահատվում է, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է այնպես փոխել պայմանագրային դրամական հոսքերի ժամկետները կամ գումարը, որ ֆինանսական ակտիվը չբավարարի այդ պայմանը: Այս գնահատումն իրականացնելիս Խումբը դիտարկում է հետևյալը.

- պայմանական դեպքերը, որոնք կարող են փոխել դրամական հոսքերի գումարը կամ ժամկետները,
- պայմանները, որոնք կարող են ճշգրտել պայմանագրային արժեկտրոնային դրույքը, այդ թվում՝ փոփոխական տոկոսադրույքի պայմանները,
- վաղաժամ մարման և ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- պայմանները, որոնք սահմանափակում են Խմբի պահանջը որոշակի ակտիվներից առաջացող դրամական հոսքերով (օրինակ՝ առանց ռեգրեսի իրավունքի ֆինանսական ակտիվ):

Վաղաժամ մարման պայմանը համապատասխանում է միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարում հանդիսանալու չափանիշին, եթե վաղավճարման գումարն ըստ էության իրենից ներկայացնում է մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով տոկոսների չվճարված գումարները, որոնք կարող են ներառել պայմանագրի վաղաժամ դադարեցման համար ողջամիտ փոխհատուցում:

Ֆինանսական ակտիվներ. Հետագա չափում, օգուտներ և կորուստներ

Խումբն իր ֆինանսական ակտիվները դասում է ամորտիզացված արժեքով չափվող գործիքների դասին: Այս ակտիվները հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ամորտիզացված արժեքը նվազեցվում է արժեզրկումից կորուստների չափով: Տոկոսային եկամուտը, փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող օգուտը և վնասը և արժեզրկումը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Ապաճանաչումից առաջացող օգուտը կամ կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Ֆինանսական պարտավորություններ. Դասակարգում, հետագա չափում, օգուտներ և կորուստներ

Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող: Ֆինանսական պարտավորությունը դասակարգվում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, եթե այն դասվում է առևտրական նպատակով պահվող գործիքների դասին, ածանցյալ գործիք է կամ նախորոշված է որպես այդպիսին սկզբնական ճանաչման պահին: Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորությունները չափվում են իրական արժեքով, իսկ դրանց գծով գուտ օգուտները և կորուստները, ներառյալ՝ տոկոսային ծախսը, ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Այլ ֆինանսական պարտավորությունները հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Տոկոսային ծախսը և փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող օգուտները և կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Ապաճանաչումից առաջացող ցանկացած օգուտը կամ կորուստը նույնպես ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

(iii) Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների փոփոխում

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոփոխվում են, Խումբը գնահատում է, թե արդյոք փոփոխված ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են («նշանակալի փոփոխություն»), ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է և ճանաչվում է նոր ֆինանսական ակտիվ՝ իրական արժեքով:

Խումբն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում, այսինքն, գնահատում է, թե արդյոք սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են փոփոխված կամ փոխարինված ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերից: Խումբը գնահատում է փոփոխության նշանակալի լինելը դիտարկելով քանակական և որակական գործոնները հետևյալ հերթականությամբ՝ որակական գործոններ, քանակական գործոններ, որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցություն: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս գնահատումն իրականացնելիս Խումբը կիրառում է ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման համար օգտագործված ուղեցույցին նմանատիպ ուղեցույց:

Խումբը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական ակտիվի արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- ֆինանսական ակտիվի պայմանների այնպիսի փոփոխություն, որը հանգեցնում է միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ հանդիսանալու չափանիշի հետ անհամապատասխանությանը (օրինակ՝ փոխարկման պայմանի ներառում):

Եթե ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող փոփոխված ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր չեն, փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը: Այս դեպքում, Խումբը վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը և համախառն հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտումից առաջացող գումարը ճանաչում է որպես փոփոխությունից օգուտ կամ կորուստ՝ շահույթի կամ վնասի կազմում: Ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը վերահաշվարկվում է որպես վերաբանակցված կամ փոփոխված պայմանագրային դրամական հոսքերի ներկա արժեք, որոնք զեչվում են ֆինանսական ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով:

Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճշգրտում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի մնացած ժամկետի ընթացքում:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Խումբն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պարտավորության դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Այս դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն՝ իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության արժեքի տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Եթե փոփոխությունը (կամ փոխանակումը) չի հանգեցնում ֆինանսական պարտավորության ապաճանաչմանը, Խումբը կիրառում է այն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը, համաձայն որի ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը ճշգրտվում է, երբ փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման, այսինքն, Խումբը ճանաչում է փոփոխության (կամ փոխանակման) արդյունքում առաջացող ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքի ճշգրտում շահույթում կամ վնասում՝ փոփոխության (կամ փոխանակման) ամսաթվի դրությամբ:

Գոյություն ունեցող ֆինանսական պարտավորությունների դրամական հոսքերի փոփոխությունները չեն դիտարկվում որպես փոփոխություն, եթե բխում են գոյություն ունեցող պայմանագրային պայմաններից:

Խումբն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում՝ դիտարկելով որակական գործոնները, քանակական գործոնները և որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցությունը: Խումբը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է ելնելով հետևյալ որակական գործոններից.

- ֆինանսական պարտավորության արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- փոխարկման հնարավորության ներառում,
- ֆինանսական պարտավորության ստորադասության փոփոխություն:

Քանակական գնահատման համար պայմանները նշանակալիորեն տարբեր են, եթե նոր պայմաններով դրամական հոսքերի գեղչված ներկա արժեքը, ներառյալ վճարված վճարները գուտ ստացված վճարներով և գեղչված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, նվազագույնը 10 տոկոսով տարբերվում է սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մնացած դրամական հոսքերի գեղչված ներկա արժեքից: Եթե պարտքային գործիքների փոխանակումը կամ պայմանների փոփոխումը հաշվառվում է որպես մարում, ապա ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճանաչվում է որպես մարումից օգուտի կամ կորստի մաս: Եթե պարտքային գործիքների փոխանակումը կամ պայմանների փոփոխումը չի հաշվառվում է որպես մարում, ապա ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճշգրտում է պարտավորության հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում փոփոխված պարտավորության մնացորդային ժամանակահատվածում:

(iv) Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Խումբն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է դրամական հոսքեր ստանալու իրավունքներն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, կամ որում Խումբը ոչ փոխանցում, ոչ էլ պահպանում է սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերը և հատույցները և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը:

Խումբն իրականացնում է գործարքներ, որոնց շրջանակում փոխանցում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվները, սակայն պահպանում է փոխանցված ակտիվների սեփականության հետ կապված կամ բոլոր, կամ, ըստ էության, բոլոր ռիսկերը և հատույցները: Նման դեպքերում փոխանցված ակտիվները չեն ապաճանաչվում:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Խումբն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունն այն դեպքում, երբ իր պայմանագրային պարտականությունները կատարվում են, կամ չեղյալ են համարվում, կամ ուժը կորցնում են: Խումբը նաև ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոփոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պարտավորությունից առաջացող դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, որի դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն՝ իրական արժեքով:

Ֆինանսական պարտավորության ապաճանաչման ժամանակ մարված ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և վճարված հատուցման (ներառյալ՝ փոխանցված ցանկացած ոչ դրամային ակտիվները կամ ստանձնած պարտավորությունները) միջև տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

(v) Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են և ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացվում է զուտ գումարն այն և միայն այն դեպքում, երբ Խումբը տվյալ պահին ունի գումարները հաշվանցելու իրագործելի իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և մտադիր է կամ հաշվարկն իրականացնել զուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ:

(ի) Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Սովորական բաժնետոմսերի և բաժնետոմսերի օպցիոնների թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրելի լրացուցիչ ծախսումները ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի նվազեցում՝ առանց հարկերի:

Արտոնյալ բաժնետոմսեր

Մարման ոչ ենթակա արտոնյալ բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ, քանի որ դրանց գծով ենթակա են վճարման հայեցողական շահաբաժիններ, դրանք չեն պարունակում դրամական միջոցներ կամ այլ ֆինանսական ակտիվներ վճարելու որևէ պարտականություն և չեն պահանջում մարում Խմբի փոփոխական քանակությամբ բաժնային գործիքների միջոցով: Արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով հայեցողական շահաբաժինները ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի բաշխումներ՝ Ընկերության բաժնետերերի հաստատմամբ:

(լ) Արժեզրկում

(i) Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական գործիքներ

Խումբը ճանաչում է կորստի պահուստ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով:

Առևտրական դերիտորական պարտքերի գծով կորստի պահուստը միշտ չափվում է ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարով:

Երբ Խումբը որոշում է, թե արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի գծով պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր և երբ գնահատում է ակնկալվող պարտքային կորուստները, այն դիտարկում է ողջամիտ և հիմնավորված տեղեկատվությունը, որը տեղին է և հասանելի առանց անհարկի ծախսումների կամ ջանքերի: Գնահատումը ներառում է քանակական և որակական տվյալները, ինչպես նաև Խմբի անցյալ ժամանակաշրջանների փորձի և պարտքի հիմնավորված գնահատման վրա հիմնված վերլուծությունը և ներառում է ապագայամետ տեղեկատվությունը:

Խումբը ենթադրում է, որ տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի գծով պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ, եթե այն ավելի քան 30 օր ժամկետանց է:

Խումբը համարում է, որ ֆինանսական ակտիվի գծով տեղի է ունեցել պարտագանցում, եթե՝

- հավանական չէ, որ փոխառուն ամբողջությամբ կկատարի պարտքի հետ կապված իր պարտականությունները, եթե Խումբը չձեռնարկի այնպիսի գործողություններ, ինչպիսին գրավի իրացումն է (վերջինիս առկայության դեպքում), կամ
- ֆինանսական ակտիվն ավելի քան 90 օր ժամկետանց է:

Ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներն այն ակնկալվող պարտքային կորուստներն են, որոնք առաջանում են բոլոր հնարավոր պարտագանցման դեպքերից ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի ընթացքում:

12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներն իրենցից ներկայացնում են ակնկալվող պարտքային կորուստների այն մասը, որոնք առաջանում են ֆինանսական գործիքի գծով հաշվետու ամսաթվից հետո հաջորդող 12 ամսում հնարավոր պարտագանցման դեպքերից (կամ ավելի կարճ ժամկետում, եթե ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետը պակաս է 12 ամսից):

Առավելագույն ժամկետը, որը դիտարկվում է ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելիս, պայմանագրի առավելագույն ժամկետն է, որի ընթացքում Խումբը ենթարկվում է պարտքային ռիսկին:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում

Ակնկալվող պարտքային կորուստները ֆինանսական գործիքի պարտքային կորուստների հավանականությամբ կշռված գնահատականն են: Պարտքային կորուստները չափվում են որպես բոլոր դրամական պակասուրդների ներկա արժեք (պայմանագրին համապատասխան Խմբին հասանելիք դրամական հոսքերի և Խմբի կողմից ակնկալվող ստացվելիք դրամական հոսքերի միջև տարբերությունը):

Ակնկալվող պարտքային կորուստները գեղջվում ֆինանսական ակտիվի արդյունավետ տոկոսադրույքով:

Պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Խումբը գնահատում է ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները պարտքային առումով արժեզրկված լինելու տեսանկյունից: Ֆինանսական ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված է, երբ տեղի են ունեցել մեկ կամ մի քանի դեպքեր, որոնք բացասական ազդեցություն ունեն այդ ֆինանսական ակտիվի գնահատված ապագա դրամական հոսքերի վրա:

Ֆինանսական ակտիվի պարտքային առումով արժեզրկված լինելու ապացույցներից են հետևյալ դեպքերի վերաբերյալ դիտելի տվյալները.

- փոխառուի կամ թողարկողի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները,
- պայմանագրի խախտումը, ինչպիսին է՝ պարտագանցումը կամ ավելի քան 90 օր ժամկետանց դառնալը,
- Խմբի կողմից փոխառության կամ փոխառվողի պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը Խումբն այլ պայմաններում չէր դիտարկի,
- հավանականությունը, որ հաճախորդը կսնկանա կամ այլ կերպ ֆինանսապես կվերակազմակերպվի:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով կորստի պահուստը նվազեցվում է այդ ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից:

Դուրսգրում

Ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը դուրս է գրվում, երբ Խումբը չունի ֆինանսական ակտիվն ամբողջությամբ կամ կամ դրա մի մասը փոխհատուցելու հիմնավոր ակնկալիք: Ֆիզիկական անձ հանդիսացող պատվիրատուների համար Խումբը կիրառում է համախառն հաշվեկշռային արժեքը դուրս գրելու քաղաքականություն ֆինանսական ակտիվի ավելի քան 180 օր ժամկետանց լինելու դեպքում՝ հիմք ընդունելով նմանատիպ ակտիվների գծով գումարների փոխհատուցման անցյալ ժամանակաշրջանների փորձը: Իրավաբանական անձ հանդիսացող պատվիրատուների համար Խումբն իրականացնում է դուրսգրման ժամկետների և գումարի անահատական հիմունքով գնահատում էլնելով փոխհատուցման ողջամիտ ակնկալիքներից: Խումբը չի ակնկալում դուրսգրված գումարների էական փոխհատուցում: Այնուամենայնիվ, դուրսգրված ֆինանսական ակտիվները կարող են դեռևս հանդիսանալ կատարողական գործողությունների առարկա՝ հասանելի գումարների փոխհատուցման հետ կապված Խմբի ընթացակարգերի հետ համապատասխանությունն ապահովելու համար:

(իւ) Տրամադրված ֆինանսական երաշխավորություններ

Տրամադրված ֆինանսական երաշխավորության գծով պարտավորությունը Խումբը սկզբնական ճանաչում է երաշխավորության իրական արժեքով և հետագայում չափում է ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն որոշված կորստի պահուստի գումարից և սկզբնապես ճանաչված գումարի ու, կիրառելի լինելու դեպքում, ՖՀՄՍ 15-ի համաձայն ճանաչված եկամտի կուտակային գումարի տարբերությունից առավելագույնով:

Երբ Խումբը տրամադրում է ֆինանսական երաշխավորություն կապակցված կողմին նույնիսկ առանց հատուցման, համարվում է, որ մայր կազմակերպությունը գործում է բաժնետիրոջ կարգավիճակով և ֆինանսական երաշխավորության տրամադրումը ճանաչվում է որպես կապիտալի բաշխում:

(ծ) Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Խումբը՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, ունի ընթացիկ իրավական կամ կառուցողական պարտավորություն, որը հնարավոր է արժանահավաստորեն գնահատել, և հավանական է, որ այդ պարտավորությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Պահուստները որոշվում են ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերը գեղջելով հարկումից առաջ այն դրույքաչափով, որն արտացոլում է տվյալ շուկայում փողի ժամանակային արժեքը և այդ պարտավորությանը հատուկ ռիսկերը: Չեղչի ծախսագրումը ճանաչվում է որպես ֆինանսական ծախս:

31. Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Մի շարք նոր ստանդարտներ գործում են 2021թ. հունվարի 1-ին կամ հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար, և թույլատրվում է այդ ստանդարտների վաղաժամ կիրառումը: Այնուամենայնիվ, այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս Խումբը վաղաժամ չի կիրառել նոր կամ փոփոխված ստանդարտները:

(ա) Անբարենպաստ պայմանագրեր. Պայմանագրի կատարման ծախսումներ (ՀՀՄՍ 37 փոփոխություններ)

Փոփոխությունները հստակեցնում են, թե որ ծախսումներն է Խումբը ներառում պայմանագրի անբարենպաստ լինելը գնահատելու համար պայմանագրի կատարման ծախսումները որոշելիս: Փոփոխությունները գործում են 2022թ. հունվարի 1-ին կամ հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար՝ փոփոխություններն առաջին անգամ կիրառելու ամսաթվի դրությամբ առկա պայմանագրերի համար: Սկզբնական կիրառման ամսաթվի դրությամբ փոփոխությունների կիրառման կուտակային հետևանքը ճանաչվում է որպես չբաշխված շահույթի կամ սեփական կապիտալի այլ բաղադրիչների սկզբնական մնացորդի ճշգրտում՝ ըստ կիրառելիության: Համադրելի տեղեկատվությունը չի վերահաշվարկվում: Խումբը որոշել է, որ առկա բոլոր պայմանագրերը կավարտվեն մինչ փոփոխությունների ուժի մեջ մտնելը:

(բ) Մեկ գործարքից առաջացած ակտիվներին և պարտավորություններին վերաբերող հետաձգված հարկ (ՀՀՄՍ 12 փոփոխություններ)

Փոփոխությունները սահմանափակում են սկզբնական ճանաչման ժամանակ կիրառվող բացառության շրջանակը՝ բացառելու համար այն գործարքները, որոնք առաջացնում են հավասար և հաշվանցվող ժամանակավոր տարբերություններ, օրինակ՝ վարձակալության և շահագործումից հանելու պարտավորությունների դեպքում: Փոփոխությունները գործում են 2023թ. հունվարի 1-ին կամ հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Վարձակալությանը և շահագործումից հանելու պարտավորություններին վերաբերող հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները պետք է ճանաչվեն ներկայացված ամենավաղ համադրելի ժամանակաշրջանի սկզբից՝ ցանկացած կուտակային հետևանքը ճանաչելով որպես չբաշխված շահույթի կամ սեփական կապիտալի այլ բաղադրիչների ճշգրտում այդ ամսաթվի դրությամբ: Բոլոր մյուս գործարքների համար փոփոխությունները կիրառվում են այն գործարքների նկատմամբ, որոնք տեղի են ունենում ներկայացված ամենավաղ ժամանակաշրջանի սկզբից հետո:

(գ) Այլ ստանդարտներ

Ստորև ներկայացված նոր և փոփոխված ստանդարտներն ըստ ակնկալիքների նշանակալի ազդեցություն չեն ունենա Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին վրա:

- Հիմնական միջոցներ. Մուտքեր նախքան նպատակային օգտագործումը (ՀՀՄՍ 16-ի փոփոխություններ)
- Ֆինանսական հաշվետվությունների հայեցակարգային հիմունքներին հղումներ (ՖՀՄՍ 3-ի փոփոխություններ)
- Պարտավորությունների դասակարգում ընթացիկ և ոչ ընթացիկ պարտավորությունների (ՀՀՄՍ 1-ի փոփոխություններ)
- ՖՀՄՍ 17 «Ապահովագրության պայմանագրեր» և ՖՀՄՍ 17 «Ապահովագրության պայմանագրեր» փոփոխություններ
- Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության բացահայտում (ՀՀՄՍ 1-ի և ՖՀՄՍ վերաբերյալ գործանական առաջարկներ 2 փոփոխություններ)
- Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների սահմանում (ՀՀՄՍ 8-ի փոփոխություններ)